

Het Koloniaal Weekblad

Orgaan der Vereeniging

Oppericht door Kolonel
G. E. V. L. van Zuylen,
21 Maart 1900.

OOST EN WEST

„Het Koloniaal belang
is een algemeen
Nederlandsch belang.”

Abonnementsprijs per jaar:

Vrij aan huis of franco per post binnenland, bij vooruitbetaling.	f 2.50
Voor Oost-Indië en het Buitenland	„ 4.—
Afzonderlijke nummers	„ 0.05

Prijs der Advertentiën:

Per vakje	f 2.—
Bij contract reductie.	

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie”, en gezonden aan de Presidente: 7a HEERENGRACHT, DEN HAAG.

□ Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich tot den Heer W. VAN DER ZIJL, 51 Verhulststraat. □
Voor Advertentiën tot de Drukkerij „LUCTOR ET EMERGO”, AMALIA VAN SOLMSSTRAAT, Telefoon 4424, beiden DEN HAAG.

LEDEN of ABONNÉ's, die het Weekblad niet tijdig ontvangen, of zij die VERHUIZEN worden verzocht hiervan bericht te zenden aan den Administrateur, Verhulststraat 51, Den Haag.

Inhoud van dit nummer.

De instelling van een korps civiele gezaghebbers voor de Buitenbezittingen volgens de plannen tot reorganisatie van het bestuurswezen in Nederl.-Indië. — Uit de O.I. Mail. — West-Indië. — Wat de Inlander zegt. — Wat de Chinees vertelt. — Van Vreemde Koloniën. — Oost- en West-Indisch Literatuur-Overzicht. — Leestafels. — Mededeelingen. — Ledenlijst.

De instelling van een korps civiele gezaghebbers voor de Buitenbezittingen volgens de plannen tot reorganisatie van het bestuurswezen in Nederlands-Indië.

(Aangeboden).

In de Memorie van Toelichting van het Wetsontwerp tot voorbereiding eener reorganisatie van het bestuurswezen in Nederlands-Indië wordt ook voor de Buitenbezittingen de noodzakelijkheid bevestigd om een daadwerkelijke scheiding in het leven te roepen tusschen de dagelijksche bestuursuitoefening en het hoogere bestuurs-toezicht, de algemeene leiding, uitsluitend voor te behouden aan Europeesch personeel van breede, algemeene ontwikkeling en van uitgebreide wetenschappelijke voorbereiding.

Voor de dagelijksche bestuursuitoefening stelt de Regeering zich voor in te stellen een afzonderlijk dienstkorps, om, na behoorlijke voorbereiding, onder het toezicht en onder de voorlichting der Europeesche ambtenaren van den algemeenen bestuursdienst den schakel te vormen tusschen het bestuurshoofd van de afdeling (Resident) en de Inlandsche hoofden en bevolking.

Dit dienstkorps zal langzamerhand plaats moeten maken voor Inlandsche bestuurskrachten. Hiervan zal echter in vele tientallen jaren nog geen sprake kunnen zijn, omdat de Inlandsche hoofden en ambtenaren nog langen tijd door betrouwbare Europeesche ambtenaren streng zullen moeten worden gecontroleerd, wil men voorkomen, dat zij van de hun toevertrouwde macht misbruik maken om de Inlandsche bevolking te knevelen.

De geschiedenis leert ons wat de Inlandsche bevolking van niet voldoende gecontroleerde Inlandsche machthebbers te lijden heeft gehad, zoodat het raadzaam is om eerst dan de taak der Europeesche bestuurders aan Inlandsche ambtenaren over te dragen, wanneer deze door intellectuele ontwikkeling en meerdere beschaving de noodige geschiktheid zullen hebben verkregen om de bestuurstaak naar behooren te vervullen en zij zoo ruim kunnen worden bezoldigd, dat zij niet door onvoldoende inkomsten in de verzoeking worden gebracht om die op onwettige wijze te vermeerdere.

De ambtenaren van het nieuw in te stellen dienstkorps zullen naar de bedoeling der Regeering, wat algemeene kennis betreft, aan dezelfde voorwaarden moeten beantwoorden als de tegenwoordige ambtena-

ren van het Binnenlandsch Bestuur, terwijl het ook in de bedoeling ligt om hun vóór de opneming in den actieven dienst een vakopleiding te verschaffen, die, uit een practisch oogpunt beschouwd, voor de uitoefening van het dagelijksch bestuur geene mindere geschiktheid waarborgt, zoodat voor achteruitgang van het bestuurswezen der Buitenbezittingen in zijn nieuwen vorm geen gevaar behoeft te bestaan.

De eischen van toelating tot het nieuwe korps zijn daarom zoodanig gesteld, dat deze uitsluitend wordt opengesteld voor jongelieden, die of het eindexamen eener hoogere burgerschool met vijf-jarigen cursus of een minstens daarmede gelijk te stellen examen hebben afgelegd, of op andere wijze blijk hebben gegeven eene behoorlijke mate van algemeene ontwikkeling te bezitten.

Uit degenen, die aan deze eischen voldoen en verder voor de bovenbedoelde vakopleiding in aanmerking wenschen te komen, zal een zeker getal daartoe worden aangewezen, zoowel in Nederland als in Indië, terwijl de opleiding aan een te Batavia te openen „Instelling van Bestuursstudien” zal plaats hebben.

Aan de tot de opleiding aangewezen personen wordt een passende maandelijksche bezoldiging tijdens den duur hunner studie toegelegd en wordt hun diensttijd als Gouvernementsambtenaar geacht met die studie een aanvang te hebben genomen.

Aan de in Nederland aangenomen jongelieden wordt ter bijwoning van den cursus aan bovenbedoelde instelling voor Gouvernementsrekening overtocht naar Indië verleend, benevens eene gratificatie voor eerste uitrusting als anderszins.

Na het eindexamen van den cursus met voldoende uitslag te hebben afgelegd, worden de betrokkenen onder den titel Adjunct-civiel gezaghebber gedurende één à twee jaren toegevoegd aan een civiel gezaghebber of een controleur van de tegenwoordige opleiding, waarna zij bevorderd worden tot civiel gezaghebber der derde klasse om met regelmatige stijging in ambtelijke inkomsten, gepaard met geleidelijke bevordering tot de rangen van civiel gezaghebber tweede en eerste klasse, de functiën van de thans bestaande controleurs en civiele gezaghebbers uit te oefenen.

Volgens de in de memorie van toelichting bekend gestelde regeling der aan de nieuwe betrekkingen bij het Europeesch en Inlandsch Bestuur te verbinden bezoldigingen en andere ambtelijke voordeelen klimt het tractement van de civiele gezaghebbers tot f 700 's maands, hebben zij het vrij gebruik van een landwoning en krijgen zij eene vergoeding voor reis- en verblijfkosten van f 50 's maands.

Degenen, die voor de opleiding tot civiel gezaghebber worden aangewezen, zullen dus hun geheelen diensttijd in ondergeschikte bestuursbetrekkingen op kleine plaatsen in de binnenlanden der Buitenbezittingen moeten doorbrengen, zonder, als nu de controleurs, het vooruitzicht te hebben om, zij het ook na langen tijd, eenmaal als Assistent-Resident op een grootere plaats chef te worden van andere bestuursambtenaren of als Resident of Gouverneur aan het hoofd te komen van een gewest.

Zij blijven dus hun geheelen diensttijd in de positie van een tegenwoordigen controleur, met het

vooruitzicht het niet verder te kunnen brengen dan tot een maandelijksch tractement van f 700.

Daar als eisch van toelating tot dit nieuwe korps wordt gevorderd dezelfde mate van algemeene ontwikkeling als die, welke de tegenwoordige bestuursambtenaren bezitten, zullen de toekomstige civiele gezaghebbers moeten worden gerecruiteerd uit dezelfde maatschappelijke klassen als die, waaruit de tegenwoordige bestuursambtenaren zijn voortgekomen.

Dewijl de betrokkenen evenwel gedurende hun opleiding reeds een bezoldiging van f 150 's maands zullen genieten en de tijd van hun studie als diensttijd zal meetellen, zullen wellicht hierdoor sommigen worden aangelokt om zich voor de aanwijzing tot ambtenaar in opleiding voor den werkring van civiel gezaghebber beschikbaar te stellen, die dit met de aan die betrekking verbonden vooruitzichten zeker niet zouden doen, indien zij evenals de tegenwoordige candidaat-Indische ambtenaren hunne studie zelf zouden moeten bekostigen.

Het is echter zeer onzeker, of ondanks deze voordeelen een voldoende getal candidaten naar de bovenbedoelde aanwijzing zal mededingen, daar jongelieden van de algemeene ontwikkeling, die daarvoor gevorderd wordt, betere vooruitzichten hebben, indien zij zich b.v. voor officier of voor ambtenaar bij de in- en uitvoerrechten in Nederlands-Indië laten opleiden, welke opleiding eveneens kosteloos verkrijgbaar is, terwijl zij in die betrekkingen niet zulk een geïsoleerd bestaan zullen leiden als die van civiel gezaghebber.

Wel is waar wordt het vooruitzicht voorgespiegeld, dat voor ambtenaren in opleiding voor civiel gezaghebber, die eene bijzondere geschiktheid voor een bureau-werkring hebben doen blijken, ook het ambt van Secretaris van een der gouvernementen bereikbaar zal zijn, doch dit zal alleen mogelijk zijn langs den weg van de centrale bureau's, of wanneer zij als Referendaris of Hoofdcommies op de nieuwe gewestelijke bestuurskantoren hebben gediend.

Degenen, die als civiel gezaghebber worden werkzaam gesteld, zullen daarentegen de geschiktheid voor het ambt van een der gouvernementen niet verkrijgen, tenzij zij na eenigen tijd als commies kunnen invallen op een der nieuwe gewestelijke bestuurskantoren, ten einde daar verder op te klimmen tot Hoofdcommies of Referendaris.

Daar het evenwel wenschelijk is, dat de geschikte civiele gezaghebbers bij den bestuursdienst blijven en niet ter wille van betere vooruitzichten moeite doen om in een bureau-betrekking te worden geplaatst, zou het raadzaam zijn aan de betrekking van civiel gezaghebber een maximum-tractement te verbinden van f 800 's maands, zijnde het bedrag, waartoe een secretaris van een der gouvernementen op de Buitenbezittingen, waar de arbeid op het gewestelijk bureau belangrijker minder is, en een secretaris van de Vorstenlandsche gewesten op Java kan opklimmen, en voor de betrekking van secretaris van de gouvernementen uitsluitend ambtenaren te bestemmen, die bij de Algemeene Secretarie, bij een der Departementen van Algemeen Bestuur of bij de nieuwe gewestelijke bestuurskantoren zijn opgeleid.

Het is evenwel de vraag of ook, ingeval het maximum-tractement van de civiele gezaghebbers op f 800

's maands wordt gesteld, zich een voldoende aantal jongelieden van de algemeene ontwikkeling, die de Regeering daarvoor wil eischen, voor de aanwijzing tot ambtenaar in opleiding voor den werkring van civiel gezaghebber zal aanbieden, daar velen door het vooruitzicht van hun geheelen diensttijd op kleine plaatsen in de binnenlanden der Buitenbezittingen in ondergeschikte positie te moeten doorbrengen, zullen worden afgeschrikt en er de voorkeur aan zullen geven om of plaatsing te zoeken in andere Gouvernementsbetrekkingen, waarvoor zij ook kosteloos kunnen worden opgeleid, met betere vooruitzichten en een minder geïsoleerd bestaan gedurende hun diensttijd, of — indien zij de middelen daartoe kunnen verkrijgen — zich te bekwamen voor een betrekking, die hun een veel betere toekomst waarborgt, als ingenieur, officier van gezondheid, technisch ambtenaar bij het boschwezen, enz.

Indien zich niet een voldoende getal candidaten, die aan de eischen van toelating, in de memorie van toelichting bekend gesteld, voldoen, voor de opleiding tot civiel gezaghebber aanbiedt — zou de Regeering zich moeten tevreden stellen ook voor die betrekking in opleiding te nemen jongelieden, die het overgangsexamen van de derde naar de vierde klasse eener Hoogere Burgerschool of een minstens daarmede gelijk te stellen examen met voldoende uitslag hebben afgelegd, of op andere wijze blijk hebben gegeven eene daarmede gelijk staande mate van algemeene ontwikkeling te bezitten, welke voor een vakopleiding als die van een civielen gezaghebber wel voldoende mag heeten.

Daarentegen zou schrijver dezes de vakstudie voor die betrekking tot een driejarigen cursus wenschen uitgebreid te zien.

Het is namelijk zeer noodig, dat de civiele gezaghebbers een zoodanige vakopleiding genieten, dat zij voor de hen wachtende bestuurstaak geheel geschikt worden.

Ter verkrijging van die geschiktheid is in de eerste plaats noodig een voldoende mate van kennis van de Inlandsche talen en dialecten.

Om die te kunnen verkrijgen zullen zij zich hebben toe te leggen op de studie niet alleen van het Maleisch, maar ook van het Javaansch, de kennis waarvan onmisbaar is om zich zelfstandig op de studie van de op de Buitenbezittingen gesproken talen en dialecten te kunnen toelagen, terwijl die kennis voor hen ook wenschelijk is om de zich op de Buitenbezittingen gevestigde emigranten van Java te kunnen verstaan en met deze in hun landstaal te kunnen spreken. 1)

Voorts zal voor hen noodig zijn de kennis van:

- de geschiedenis van Nederlandsch-Indië;
- de land- en volkenkunde van den Indischen archipel;
- den Islam in zijne beteekenis voor Nederlandsch-Indië;
- de Staatsinstellingen van Nederlandsch-Indië;
- landmeten en waterpassen;
- de teelt der voornaamste Indische landbouwgewassen;
- den bouw van eenvoudig geconstrueerde gebouwen en bruggen;
- de belangrijkste Indische bouwmaterialen;
- wegenaanleg;
- verbandleer.

Ook is voor hen zeer wenschelijk eenige kennis van veeleel en van de onder het vee het meest voorkomende besmettelijke ziekten. 2)

Daar m.i. het berechten van belangrijke rechtszaken aan de ambtenaren van den algemeenen bestuursdienst zal behooren te worden opgedragen, zal in dit geval voor de civiele gezaghebbers geen uitgebreide rechtskennis noodig zijn, zoodat zal kunnen worden volstaan met hun een zoodanige rechtskennis bij te brengen, dat zij politiezaken en kleine civiele zaken en daar, waar de inheemsche bevolking in het bezit is gelaten harer eigen rechtspiegeling en men bij de berechting van zaken dus niet aan onze rechtsvormen gebonden is, ook de minder belangrijke misdrijf- en civiele zaken naar behooren kunnen berechten.

1) Vide mijn onstel in de November-aflevering van *De Indische Gids* van 1906, getiteld: „De wenschelijkheid van de kennis van het Javaansch voor alle ambtenaren bij het Binnenlandsch Bestuur.”

2) Vide mijn onstel in de Juni-aflevering van dat tijdschrift van 1898, getiteld: „Een Keurkorps.”

J. F. H. SCHULTZ VAN VLISSINGEN.

(Wordt vervolgd).

Uit de O.-I. Mail.

Enkele dagen in het laatst van Augustus is Batavia vrij geweest van cholera doch reeds begin September stak die ziekte helaas weer het hoofd op.

Behalve in het Malangsche kwamen in de eerste dagen der vorige maand ook gevallen van pest voor te Kediri en Madioen, waarover wij in de Batavia'sche bladen o.a. lezen:

Zoowel ter hoofdplaats als in eenige onderdistricten heeft de ziekte zich reeds voorgedaan. Krachtige maatregelen worden aldaar genomen, ter bestrijding der ziekte. In het belang van de verbetering der woningtoestanden, is op telegrafisch verzoek aan den resident nog een waterstaatsambtenaar toegevoegd.

Een ernstig ongeluk. — Aan boord van de „Hertog Hendrik” heeft in straat Madoera een ernstig ongeluk plaats gehad. Door het springen van een granaat werden 3 opvarenden gedood en 10 hunner gewond.

Knoeierijen in de Minahassa. — Het Soer. Hbl. verneemt uit Menado, dat het onderzoek inzake het slecht geldbeheer van een der hulp-predikers, beschuldigd van knoeierijen in de zendingsscholen in de Minahassa, is afgelopen. Geruchten van ernstige en zeer bezwarende handelingen tijdens en na het onderzoek doen de ronde en men denkt algemeen, dat de zaak niet afgelopen zal zijn met het ontslag van den beklagde, dat spoedig wordt verwacht.

Gewestelijke adviseurs. — Gelijk men weet, vormt de creatie van het ambt van „Gewestelijk adviseur” een onderdeel van het groote plan voor de bestuursreorganisatie.

In de tien gouvernementen, waarin geheel Ned.-Indië staat te worden verdeeld, zouden, volgens het plan, hoofdamtbanaren met den titel van gewestelijk adviseur aan de gouverneurs worden toegevoegd en als zoodanig een plaats komen in te nemen tusschen die gouverneurs en de hoofden der afdelingen van hun uitgebreid ressort, de residenten.

In het algemeen hoort men tegen deze voorgenomen instelling nogal wat bezwaren inbrengen.

Iemand, die het weten kan, gaf aan De Java-bode eenige toelichting omtrent de bedoeling, welke bij de schepping van het ambt en den aard van werkring heeft voorgezeten.

Onder het nieuwe régime zal het hoofd van het gouvernement niet slechts een groot gebied onder zijn beheer hebben, maar zal, als gevolg van de beoogde administratieve decentralisatie, naast de bestuurstaak ook diens administratieve werkzaamheid van uitgebreiden aard zijn. De gouverneur zal dus slechts tot zekere hoogte in staat wezen, om door eigen waarneming zich er van te gewissen in hoever regelingen en bevelen, van de regeering of van hem zelven uitgaande, in de verschillende afdelingen overeenkomstig de bedoeling worden ten uitvoer gelegd. Daaruit volgt, dat de algemeene bestuursleiding van den gouverneur niet voldoende vruchtdragend zou kunnen zijn, indien hem niet ter zijde werd gesteld een ambtenaar, die plaatselijk kan nagaan of een en ander het geval is. Daarenboven zal het de taak van dezen zijn, om, voor zooveel noodig, de in practijk te brengen bestuursbeginselen nader toe te lichten, en om overigens met den afdelingschef overleggingen te houden omtrent het treffen van wenschelijk geoordeelde voorzieningen, betreffende het geheele gewest, of inzonderheid voor een of meerdere afdelingen. Door het voortdurend contact van den gewestelijken adviseur, enerzijds met den gouverneur, anderszijds met de residenten, is bovendien een vlugge behandeling van zaken te verwachten. Tegen het denkbeeld, dat niet nieuw is, werd jaren geleden door Dr. Snouck Hurgronje het bezwaar aangevoerd, dat bij de uitvoering daarvan de regeering geen zekerheid zou hebben inlichtingen te verkrijgen omtrent de ambtenaren; dat voor eene behoorlijke bestuursinspectie noodig waren hoofdinspecteurs buiten het gewestelijk bestuur staande. Inderdaad is deze bedenking niet zonder grond te achten; zij verliest echter veel van haar kracht, wanneer men in aanmerking neemt, dat de bedoeling van het scheppen der gouvernementen in hoofdzaak is decentralisatie van het uitvoerend gezag, en dat met dit streven weinig vereenigbaar zou zijn eene bestuursinspectie, uitgaande van het centraal gezag. Daarbij komt nog, dat waar, vergeleken bij het tegenwoordig aantal gewestelijke bestuurders, bedragende 36, onder het nieuwe stelsel — met inbegrip van de commissarissen voor de Vorstenlanden — slechts 12 van die functionarissen zullen bestaan, die aan bijzonder hoogstaande eischen zullen hebben te voldoen, het in ambtelijken zin onder hen staan van de gewestelijke adviseurs, door sommige inspecteurs genoemd, weinig gevaar schijnt op te leveren voor een niet ten volle betrouwbaar oordeel omtrent de ambtenaren van het afdelingsbestuur.

Bovendien worde niet uit het oog verloren, dat de directeur van Binnenlandsch Bestuur de bevoegdheid blijft behouden, om in bijzondere gevallen zelf of door een der hem toegevoegde ambtenaren plaatselijke onderzoekingen te doen instellen. Verder wordt de instelling der adviseurs afgekeurd, omdat daarin de erkenning ligt opgesloten van de onmogelijkheid

GEBROEDERS DOMHOFF.

HOFKLEEDERMAKERS v. Z.K.H. DEN PRINS DER NEDERL.

Parkstr. 8, DEN HAAG, Tel. 3092

Gala-Costuums. — Uniformen. — Rij- en

:: Automobiël-Kleeding. — Pelterijen. ::

Dames Wandel-, Rij- en Automobiëlkleeding.

MARTINUS NIJHOFF

's-GRAVENHAGE - LANGE VOORHOUT 9.

LEVERING VAN ALLE BOEKEN EN TIJDSCHRIFTEN. ZENDT GAARNE CATALOGI, ENZ. OP AANVRAGE.

GEREGELDE ZENDINGEN NAAR OOST- EN WEST-INDIË — AAN LEESEGEZELSCHAPPEN EN PARTICULIEREN. —

NAAMLOOZE VENNOOTSCHAP

Maatschappij tot Exploitatie van Onroerende Goederen „MOOI NEDERLAND”,

gevestigd te 's-Gravenhage, Koningin Emmakade 107,

exploiteert uitsluitend fraai en gezond gelegen terreinen in Nederland, o.a. het Villa-Park „Berg en Dal” (Sterrenberg en Keteldal). Gemeente UBERGEN.

Gelegen aan de beide groote wegen Nijmegen—Kleef, 80 Meter boven 't water, zuivere zandbodem, fraai en afwisselend houtgewas, schoone vergezichten, geregelde tramverbindingen, ruime en gemakkelijke verkeerswegen. *Ontworpen Electriche Bergtram door het geheele terrein.*

Terreinen van alle afmetingen te bevragen aan het Kantoor der Vennootschap en bij den Heer A. CREMERS te Berg en Dal (bij Nijmegen).

Adverteert in DIT Blad.

C. HOYNG,

SPIJSTRAAT 20/22 - DEN HAAG.
Amsterdam - Utrecht.

▼ ▲ ▼

Onze geïllustreerde catalogus is een uitstekende handleiding om zich op huishoudelijk gebied in te richten.

▼ ▲ ▼

Tafelserviezen - Glaswerk - Lepels
Vorken - Messen - Gasolinelampen.

PRIJSCOURANT GRATIS.

TOKO-BAHROE, Interc. Tel. 4796.

VAN KINSBERGENSTRAAT 126, DEN HAAG.
ALLEN INGREDIËNTEN VOOR DEN RIJSTAFEL

:: :: VERSCH ONTVANGEN. :: ::

DIRECTE AANVOER UIT NEDERLANDSCH-INDIË.
W. BARNAS & DIEMERS, - Importeurs.

Firma HESSELS,

Danckertstraat 75 - 's-GRAVENHAGE.

WILT GIJ EEN LICHTEN VEERKRACHTIGEN
TRED KRIJGEN EN BEHOUDEN, DRAAG DAN
ONS VOETSTEUNEND MAATSCHOEISEL.

Speciale Inrichting voor voetlijders

Steunzolen systeem Dr. JAGERINK.
Voetcorsets „ Dr. MILO.

ELASTIEKEN KOUSEN en CELLULOÏD-CORSETS uitsluitend op voorschrift van H.H. Doktoren.

voor de gouverneurs om door eigen aanschouwing, en door voortdurende aanraking met de aan hen ondergeschikte bestuursambtenaren zich op de hoogte te stellen en houden van alles, wat in hun uitgebreid ambtsressort voorvalt, waaruit zou volgen, dat het scheppen van gouvernementen op zichzelf niet zoo zeer valt toe te juichen.

Immers is het te duchten, dat in de praktijk de bestuursambtenaren zullen komen te staan onder de rechtstreeksche bevelen van den adviseur, in stede van onder den gouverneur, die zelf meer bureau-ambtenaar dan bestuurder zal zijn. Het valt niet te ontkennen, dat deze opmerkingen niet ongegrond zijn te achten, zij zijn echter niet van zoo veel gewicht als men bij oppervlakkige beschouwing zou meenen. Men, vergeet toch niet, dat de gouverneurs in het nieuwe stelsel een geheel ander karakter zullen dragen dan de tegenwoordige hoofden van gewestelijk bestuur, feitelijk niet anders dan controleurs in het groot, wier ambtelijke zelfstandigheid en onafhankelijkheid veel geringer is dan men algemeen denkt.

De gouverneurs zullen, om zoo te zeggen, gouverneur-generaal in het klein zijn, die geroepen zijn om een regelmatige werking van het geheele bestuursorganisme in hun ressort te verzekeren; van wien niet verwacht wordt dat zij voortdurend dat ressort in allerlei richtingen doorkruisen. Trouwens is het aan de tegenwoordige hoofden van gewestelijk bestuur, die een veel minder belangrijken en meer beperkten werkkring hebben dan de toekomstige gouverneurs, door hunne talrijke administratieve bezigheden reeds niet mogelijk zich veel op tournée te begeven, een feit, dat wellicht te betreuren is, doch dat men als iets onvermijdelijks heeft te aanvaarden.

De gouverneur zal zich derhalve niet behoeven en niet moeten inlaten met allerlei niet van algemeen belang zijnde aangelegenheden, welke tot de bemoeienis moeten blijven behoren van het afdeeling-bestuur, dat, onder de nieuwe regeling, eyneens meerdere zelfstandigheid zal hebben dan bij de tegenwoordige organisatie het geval is. De gouverneur zal — aldus stelt men zich voor — slechts bij groote uitzondering, zich van zijn standplaats verwijderen. Hij zal aldaar met behulp van de hem verschafte gegevens en, zoo noodig na voorlichting van den adviseur of van de daartoe door hem opgeroepen afdeelingsschefs of andere ambtenaren, zich een denkbeeld kunnen vormen omtrent elk belangrijk vraagstuk en, met den bijstand van het hem ter zijde staand wel-ingericht gewestelijk bureau, aan zijne beslissingen den juiste vorm kunnen geven. Komt het gouvernementstelsel in zeker opzicht overeen met de Britsch-Indische bestuursorganisatiën, waar men uitgebreide bestuurs-inspecties aantreft, welke werking algemeen wordt geprezen, de ontwerper van het reorganisatieplan heeft de toevoeging aan de gouverneurs van een adviseur als een onafwijsbaren eisch geacht, om genen in staat te stellen zorg te dragen voor een geregelden gang van zaken in de verschillende afdelingen, ook wijl de hoofden daarvan eene betrekkelijk groote zelfstandigheid krijgen, zoodat daadwerkelijke controle, die door den gouverneur-zelf niet voortdurend kan worden uitgeoefend, onmisbaar wordt geacht. De vrees, dat herhaaldelijk wrijving zal ontstaan tusschen den adviseur en de afdeelingsschefs (residenten), wordt daarom niet groot geacht, omdat de adviseurs bij voorkeur zullen worden gekozen uit de bekwaamste, meest taktvolle residenten en bovendien, met het oog op hunne verdere ambtelijke carrière, wel zullen zorgen niet onnoodig moeilijkheden met de residenten in het leven te roepen. De terbeschikkingstelling aan den gouverneur van een adviseur, door wiens tusschenkomst hij zich, tot vorming van een juist oordeel omtrent zich voordoende kwesties, op een gemakkelijke wijze nadere voorlichting kan verschaffen, dien hij bovendien kan opdragen zijne bedoelingen en wenschen mondeling te doen toelichten aan de afdeelingsschefs, die op hun beurt door bemiddeling van den adviseur, den gouverneur hunne inzichten zoo noodig nader kunnen verduidelijken, zal overigens veel ambtelijk geschrijf en vele misvattingen voorkomen. Aldus De J a v a b o d e.

Candidaat-Indische ambtenaren. De commissie tot voorbereiding van de aanwijzing in 1911 van candidaat-indische ambtenaren heeft over haar werkzaamheden verslag uitgebracht, waaraan het volgende is ontleend:

In het geheel hebben zich tien sollicitanten aangemeld, van wie één niet tot het afleggen van het examen kon worden toegelaten, omdat hij niet in staat was een aan de voorgeschreven eischen voldoende verklaring van fysieke geschiktheid over te leggen.

Van de overige negen, die naar het oordeel der commissie geen van allen van mededinging behoeften te worden uitgesloten, ofschoon sommigen hun-

ner hun schoolrapporten en cijferlijsten niet konden overleggen, hadden zeven het eindexamen der hogere burgerscholen met vijfjarigen cursus in Indië en twee dat in Nederland afgelegd. Hun leeftijd varieerde tusschen 15 en 29 jaar.

Voor het onderzoek naar het verleden der sollicitanten heeft de commissie, als gebruikelijk, inlichtingen gevraagd aan de betrokken directeuren der hogere burgerscholen in Indië en, voor zooveel betreft hun, die reeds in een betrekking werkzaam zijn of geweest zijn, ook bij de onmiddellijke dienstchefs.

Zowel het schriftelijk als het mondeling onderzoek leverde weinig bevredigende resultaten.

Bij het mondeling onderhoud in het Nederlandsch kwam, meer nog dan bij het opstel in die taal, duidelijk aan het licht, hoezeer het den sollicitanten aan algemeene ontwikkeling ontbrak.

Op de eenvoudigste vragen, voor welke beantwoording geen groote mate van schoolsche kennis wordt vereischt, maar wel eenige belangstelling en eenig inzicht in de voornaamste vraagstukken van den dag, bleef men vaak het juiste antwoord schuldig. Van eenig doordringen in de beteekenis van waargenomen feiten bleek weinig of niets. De algemeene indruk, welken de commissie van het peil der sollicitanten heeft gekregen, is dan ook bepaald ongunstig.

Een vondst. Het Soer. Hbl. verneemt uit Mo-djokerto, dat bij de suikerfabriek Perning in den kalkbodem versteende skeletstukken zijn gevonden van een groot zoogdier, vermoedelijk een olifant. Het terrein is van bestuurswege afgezet; een onderzoek wordt ingesteld.

De Idenburg-Rivier. — Naar aanleiding van een telegram omtrent het niet doorgaan van de nieuwe expeditie naar het Sneeuwgebergte van N-Guinea, maakt De J a v a b o d e melding van den tocht van een detachement onder leiding van een zeeofficier, de luit. t/z. De Wal, de Idenburg-rivier (de groote rechterzijtak der Mamberamo) op, met het doel den loop van dien stroom te verkennen en enkele punten astronomisch vast te stellen.

Naar het blad vernam is bericht van het detachement ontvangen, 't welk een voorspoedige reis had. De Idenburg-rivier loopt veel meer en verder Oostelijk dan men oorspronkelijk had gemeend, en blijft zijn karakter van groote rivier, breed en diep tot ver boven de samenvloeiing met de Mamberamo, bewaren. Toen dit bericht werd afgezonden, bevond het detachement zich reeds verder oostelijk dan de lengte van den Wilhelmina-top.

De onderstelling werd geopperd, dat de Idenburg-rivier aan de duitsche grens haar oorsprong zou hebben, misschien identiek zou zijn met de Keerom-rivier, door kapitein Sachse met het detachement van de Humboldt-baai ten deele gevolgd.

De J a v a s c h e Courant van 1 Sept. jl. bevat den volledige tekst van de consulaire overeenkomst tusschen Nederland en China. Daaruit blijkt, dat het overzicht door de Ost Asiat. Lloyd dat aan de hand der J a v a b o d e in het vorig Weekblad werd overgenomen, juist was. De J a v a s c h e Crt. geeft ook den tekst der brieven, gewisseld tusschen den Ned. gezant te Peking en den Chineeschen gezant te den Haag, als volgt:

Peking, 8 Mei 1911.

Mijnheer de Minister.

De Consulaire Conventie, die wij heden geteekend hebben, spreekt op verschillende plaatsen van „Chineesche onderdanen" en van „Nederlandsche onderdanen."

Ten gevolge der verschillende wetgeving onzer beide landen in zake nationaliteit zouden deze uitdrukkingen aanleiding kunnen geven tot twijfel, dien het beter schijnt terstond uit te sluiten. Te dien einde heb ik de eer Uwer Excellentie voor te stellen wederzijds vast te stellen, dat, voor de toepassing dezer conventie, die geen ander doel heeft dan de vaststelling der rechten, verplichtingen enz. van de chineesche consulaire ambtenaren in de nederlandsche bezittingen of koloniën, twijfel, waartoe deze beide uitdrukkingen aanleiding mochten geven, in de nederlandsche bezittingen en koloniën beslist zal worden overeenkomstig de wetgeving in die bezittingen of koloniën van kracht.

Ik maak van deze gelegenheid gebruik, Mijnheer de Minister, om U de verzekering mijner hoogachting te hernieuwen.

(Gef.) BEELAERTS VAN BLOKLAND.

Zijner Excellentie den Heer Lou Tseng Tsiang,

Buitengewoon Gezant en Gevolmachtigd minister van Zijne Majesteit den Keizer van China bij Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden, tijdelijk te Peking.

H. S. VAN HASSELT,
KLEERMAKER,
Noordeinde 94, den Haag. Teleph. 3158.
Automobiel-kleding, Rij-kleding,
Pelterijen.

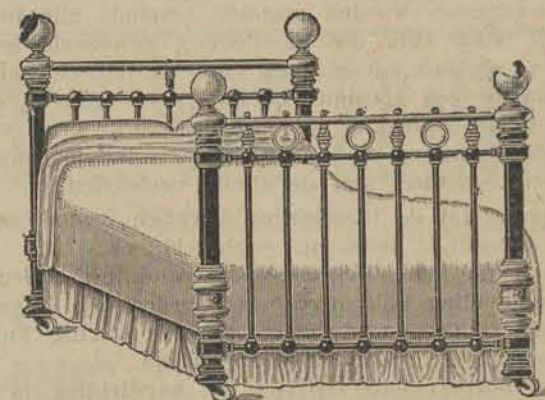
S. SCHUIJER & Zn.
Spuistraat 7^A. Korte Poten 44.
TELEFOON 4508.
3e huis vanaf de Wagenstraat,
geeft het meeste geld voor INDISCHE BRILLANTEN,
PAARLEN, OUDE JUWEELEN, GOUDEN en ZIL-
VEREN VOORWERPEN.

Exploitatie-Maatschappij
PARKEN „GROOT-HAESEBROEK" en „OUD-WASSENAAR".
Kantoren { WILLEM DE ZWIJGERLANN 3, Den Haag, Telefoon SCHEV. 621.
„KLEIN-HAESEBROEK", Wassenaar, „ HRRG 419.

Wie het geheele jaar door genieten wil van prachtige natuur en heerlijke lucht,
Wie lage belasting wil betalen en toch van het stadsleven wil genieten,
Wie rust verlangt na zijn werk . . . . .
Die bouwt op „OUD-WASSENAAR" of „GROOT-HAESEBROEK".
Grond tegen lage prijzen, zuivere zandbodem en drinkwater, electriciteit voor kracht en licht aanwezig.
Uitmunten ingericht HOTEL „KASTEEL OUD-WASSENAAR",
Gedurende de zomermaanden thee- en diner-concert.
Uitstekende keuken, wijnen van bekende huizen.
Geregeld AUTO-DIENST op Den Haag, gemakkelijke verbinding met Rotterdam.
Inlichtingen te Kantoren der Maatschappij of bij de Architecten der Mpij. Z. HOEK en J. TH. WOUTERS
Waldeck-Pyramontkade 133, Den Haag, Telef. Haag 2608.

Opggericht
1840.
—
Tel. 3689.
Pianohandel.
Hofleverancier.
Hoofdvertegenwoordiger:
Kastner
AutoPiano's.
Schledmayer,
Ritmüller, Rachals,
Dörner.
ELECTR. PIANO'S „VIRTUOS".
ABONNEMENTEN OP ONZE NOTEN-ROLLEN-
BIBLIOTHEEK WORDEN DAGELIJKS AFGESLOTEN.
Verhuren van Piano's en Vleugels door 't geheele land.
C. F. VAN DER DOES,
L. Houtstraat 9. Telef. 3689. DEN HAAG.

Th. A. A. SIMONIS
34 GROENMARKT — OVER DE —
PRINSESTRAAT.
TELEFOON No. 2535 □ DEN HAAG

Specialiteit in BEDDEN.
— GROOTE KEUZE —
van af het beste tot het eenvoudigste.
MAGAZIJN GESLOTEN VAN HALF EEN TOT TWEE UUR.

Wai Wu Pu,
Peking.

Peking, 8 Mei 1911.

Mijnheer de Minister.

In antwoord op Uwer Excellentie's nota van heden heb ik de eer Haar mede te deelen, dat ik gemachtigd ben met Haar vast te stellen, dat, wanneer het de toepassing geldt der Consulaire Conventie, die wij heden geteekend hebben en die geen ander doel heeft dan het vaststellen der rechten, verplichtingen enz. van de Chineesche Consulaire ambtenaren in de Nederlandsche bezittingen of koloniën, twijfel waartoe de uitdrukkingen „Chineesche onderdanen" en „Nederlandsche onderdanen", aanleiding mochten geven, in de Nederlandsche bezittingen en koloniën beslist zal worden overeenkomstig wetgeving in die bezittingen of koloniën van kracht.

Ik maak van deze gelegenheid gebruik, Mijnheer de Minister, om U de verzekering mijner hoogachting te hernieuwen.

(Get.) LOUTSENGTSIANG.

Aan Zijne Excellentie
den Heer Jhr. Beelaerts van Blokland,

Buitengewoon Gezant en Gevolmachtigd Minister
van Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden.

Met een enkel woord willen wij hier nog terugkomen op de gisteren door ons medegedeelde circulaire, namens den Landvoogd aan de hoofden van gewestelijk bestuur gericht en die wij ook in de J a v. Ct. opgenomen vinden.

Deze circulaire is van beteekenis, omdat zij op een vrij belangrijke concessie van de zijde der chineesche regeering in zake de quaestie van het onderdaanschap wijst. Gelijk wij bij een vroegere gelegenheid reeds hebben opgemerkt, belet de afspraak tusschen beide regeeringen omtrent het onderdaanschap gemaakt niet, dat nederlandsche onderdanen van chineeschen bloede, wanneer zij in China komen, krachtens de chineesche wetsbepalingen automatisch chineesch onderdaan zouden worden.

Thans is echter verkregen, dat die automatische werking tot stilstand zal komen voor de gevallen, wanneer dergelijke nederlandsche onderdanen van chineeschen bloede zich dadelijk na hun aankomst in China bij een onzer consulaten laten inschrijven.

Ned-Indische Chineezers zullen dus niet langer tegen hun zin in China als chineesche onderdanen beschouwd kunnen worden.

Beroepskeuze van Inlandsche Jongelieden. — Aan Het Bat. Nieuwsblad ontleenen wij:

Is de beroepskeuze voor Europeesche jongelieden, zelfs in Indië, vaak moeilijk, voor Inlandsche jongelui van eenige ontwikkeling is zij naar den aard der zaak een zeer lastig vraagstuk. Herhaaldelijk komt het dan ook voor dat Inlandsche ouders zich tot Europeanen wenden om inlichtingen te bekomen over de vraag welke opleiding zij aan hun kinderen zullen verschaffen. Het spreekt van zelf, dat hun dan in de meeste gevallen geen voldoende inlichtingen kunnen worden verschaft. Dat eenige voorlichting op dit gebied wenschelijk is, vooral nu in de laatste jaren vele nieuwe wegen van ontwikkeling voor de Inlandsche jongelingschap zijn opengesteld, blijkt ook o.a. hieruit dat in verscheidene Inlandsche periodieken in den laatsten tijd mededeelingen verschijnen met betrekking tot die beroepskeuze, welke echter meestal verre van volledig en juist zijn.

Een en ander heeft, naar wij vernemen, de commissie voor de volkslectuur er toe geleid, om de samenstelling eener handleiding voor de beroepskeuze van Inl. jongelieden in overweging te nemen. Zij heeft zich daartoe gewend tot de directeuren van de verschillende departementen, waaraan Inl. ambtenaren werkzaam worden gesteld, teneinde alle inlichtingen, voor zulk een handleiding gewenscht te bekomen, als bijv. de eischen voor de indiensttreding; of daartoe een speciale opleiding is vereischt; waar en hoe die opleiding kan worden verkregen; welke kosten daaraan verbonden zijn; welke tegemoetkomingen eventueel aan de studie verbonden is, enz.

Verder zal de handleiding bevatten mededeelingen over dienstdienst, pensioen, wachtgeld enz.

Voor de lagere klassen der bevolking zullen in de handleiding ook opgegeven worden hoe Inlanders buiten gouvernementdienst een werkkring kunnen vinden, bijv. in handel en nijverheid.

Het spreekt van zelf, dat de handleiding in het Maleisch zal verschijnen.

Een indirect voordeel, aan zulk een handleiding verbonden, zal zijn dat de kostbare gouvernementalinrichtingen voor onderwijs aan Inl. jongelieden, meer tot hun recht zullen komen door de meerdere bekendheid welke aan die inrichtingen en aan haar doel wordt gegeven.

WEST-INDIË.

SURINAME.

In een dertiende artikel eindigt Suriname van 5 September hare zeer interessante beschouwingen over de lezing-Boers. De wensch, in een vorig nummer van dit weekblad geuit, dat de reeks artikelen in brochurevorm moge verschijnen, wordt met aandrang herhaald.

Een klein brokje daaruit volge hier:

„In Europa is het gemakkelijker een reputatie te winnen en op te houden dan hier.

Daar zijn er zoovele hulp-krachten — levende en doode; zijn er zoovele voorbeelden, die men kan raadplegen of afkijken, is alles geleidelijk ontwikkeld; daar zijn de verantwoordelijke mannen toch niet veel meer dan de enkele steenen in het bouw-werk. Hier daarentegen, waar alles nieuw is, waar alles nog opgebouwd moet worden — hier ontbreken de voorbeelden, en staat de vakman alleen; hier is hij een der pijlers, die, wijkende, het geheele bouw-sel in elkaar doet storten?

Is 't te verwonderen, dat deze positie, die alleen superieure menschen — en die krijgen wij niet meer, helaas — met succes kunnen innemen, voor bijna allen te zwaar blijkt.”

***

De West van 8 September geeft aan de hand van een zeer bekwaam planter een begroting met toelichting voor den aanleg van een sinaasappel-plantage, waaruit blijkt, dat de cultuur voor export rijkelijk loonend kan zijn.

De N. R. Ct. van 27 September vat het artikel aldus samen:

„Volgens deze begroting is een paar ton kapitaal ruim voldoende, om een bestaande plantage uit te breiden met 300 akkers in sinaasappelcultuur.

Bij aanleg van een nieuwe plantage zouden deze kosten verhoogd moeten worden met koopsom, bouwen van woningen en sluizen, of reparatie van bestaande. Vervallen of verlaten plantages, met en zonder sluizen, zijn voor betrekkelijk geringen prijs te koop.

De begroting loopt tot het achtste jaar. Reeds in het zevende jaar overtreffen de inkomsten de uitgaven. Daar de inkomsten eerst aan het eind van het jaar worden verkregen, tellen zij telkens voor het volgende jaar.

De opbrengst aan vruchten is bij die begroting niet hooger geraamd dan 300 per boom per jaar; bekend is dat sinaasappelboomen 600 tot 1000 vruchten kunnen leveren.

Stelt men de opbrengst, wanneer de geheele oppervlakte volwassen vruchtdragend is, op 500 vruchten per boom, dan zou de opbrengst zijn f 120,000 's jaars, tegenover een uitgaaf van f 35,000.

De schrijver berekent, dat de vrucht, na aftrek van oogstkosten, verpakking, verscheping enz., een netto-winst oplevert van een cent per stuk, wat minder is dan de winst de laatste jaren verkregen met zendingen sinaasappelen vanwege het landbouw-proefstation.”

Deze sinaas-apeelen zijn op dit oogenblik in enkele fruitwinkels hier ter stede te koop, zoodat men in de gelegenheid is zich van de uitstekende kwaliteit te overtuigen.

***

Zooals de Surinaamsche bladen berichten — zie ook de N. R. Ct. van 27 September, Avondblad C — is er in de Vereenigde Staten een nieuwe fruitmaatschappij opgericht, „the Atlantic Fruit and Steamship Company", die in concurrentie treedt met de „United Fruit Company." De Hamburg—Amerika-lijn heeft met de nieuwe maatschappij een overeenkomst gesloten voor het vervoer van bananen van West-Indië naar New-York.

***

Op het onlangs te Karlsruhe gehouden congres van Duitsche natuurvorschers en artsen heeft prof. Ehrlich, sprekende over Salversaan, mededeeling gedaan van de resultaten met dit middel verkregen, bij de behandeling van lijders aan Frambosia in Suriname.

***

Over de bestrijding van malaria en gele koorts op Cuba en op de landengte van Panama komt, van de hand van Jhr. dr. D. M. van Weede, gezantschapssecretaris te Washington, een belangrijk verslag voor in het pas verschenen Oranjeboek.

De Amerikanen zijn er in geslaagd van de bij uitstek ongezonde kanaalstreek een gezond arbeidsveld voor het blanke ras te maken. Hetgeen hier verricht is strekke Suriname — en ook Oost-Indië — tot voorbeeld.

De autoriteiten in de koloniën zullen zeker niet nalaten kennis te nemen van dit Oranjeboek. In dit verband worde hier verwezen naar de rede van Taft, waarover handelde de brief van den New-

Speciale Inrichting tot het vervaardigen van OVERHEMDEN en ONDERGOEDEREN, naar maat of volgens model.

G. Lörker

DEN HAAG, Hoogstraat 32-32a.

Voor verzending van **SINT-NICOLAAS-Cadeaux** naar **Nederl.-Indië** gelieve men zich **nu** te vervoegen bij

de Firma **DE VRIES & Co.**,
17 Prinsestraat —:— Telefoon 3969.

INDIË.

Met het oog op een geregelde Expeditie onzer **ST. NICOLAAS-orders** voor **Oosten West-Indië**, verzoeken wij beleefd tijdige opgave der commissies.

Zorgvuldige verpakking **GRATIS** onder garantie voor gawe overkomst.

RUIME KEUZE van **Practische en Luxe Voorwerpen** voor Indië.

PERRY & Co., HOOGSTRAAT 20.
DEN HAAG.

Kleermakerij E. STAAL.

Lange Houtstraat 18, 1e Étage.

Prima ENGELSCHES stoffen.
— Telefoon 3535. —

Gescher & Kemper

DEN HAAG - VLAMINGSTRAAT 22.

Tapijten - Meubelen

MATHILDE SCHULTZ VAN VLISINGEN,

Leerares in SOLOZANG met getuigschrift van het Conservatorium der Afdeeling Amsterdam van de M. t. B. d. Toonkunst beveelt zich aan voor het geven van zanglessen. 's-GRAVENHAGE, DUNKLERSTRAAT 69.

Wegens verbouwing FINALE UITVERKOOP
in het **PERZISCH IMPORTHUIS.**

KORTING 10 TOT 30 PROCENT
op alle voorhanden zijnde TAPIJTEN en KLEEDJES.
Noordeinde 11 - DEN HAAG.

Yorkschen correspondent van de N. R. Ct. in haar nummer van 8 Maart 1911 opgenomen. (Zie ook het Koloniaal Weekblad van 16 Maart).

Men deelt aan de West mede, dat het vorig jaar een Duitscher, M. Schneiders genaamd, wonende te Berlijn, zich heeft gewend tot de Nederlandsche regeering, met de vraag, op welke voorwaarden kolonisatie van Duitsche landbouwers in Suriname zou worden toegestaan.

Hij verklaarde — wanneer aan hem en zijn gezin vrije passage werd verleend — zich voor eigen rekening als pionier van bedoelde Duitsche kolonisten in Suriname te willen vestigen. Blijken bodem en klimaat geschikt, dan zou weldra een stroom van kolonisten volgen.

Aan den heer Schneiders werd, door den Duitschen consul te Paramaribo, namens den gouverneur, geantwoord, dat, hoezeer op Duitsche kolonisten prijs werd gesteld, de beoogde kolonisatie moest worden ontraden. Met het oog op mislukking van vroegere kolonisatieproeven, was de eenige hulp, die men van de zijde der Hollandsche regeering mocht verwachten: het afstaan van onbebouwd terrein. Vrije overtocht werd niet verleend.

Het spreekt vanzelf, dat de heer Schneiders geen zin had om op deze voorwaarden zijn kolonisatieproef aan te vangen.

De West betreurt de houding, door het Nederlandsche bestuur in deze ingenomen, waardoor elke poging tot Europeesche kolonisatie in Suriname eenvoudig de pas wordt afgesneden. Wij, en velen met ons — aldus het blad — achten — in weerwil van de zoogenaamde „mislukking” van vroegere proeven — geenszins bewezen, dat kolonisatie van den Europeeschen boerenstand in Suriname onmogelijk is.

Het zou, meent de West, nuttig zijn, om van de zijde der Koloniale Staten inlichtingen ter zake te vragen aan het bestuur. Het gouvernement zal dan duidelijk hebben te verklaren:

Ten eerste: of het werkelijk meent, dat vrijwillige kolonisatie van menschen, die, behoudens de passage, voor eigen rekening zich hier wenschen te vestigen, moet worden belet, en

Ten tweede: zoo ja, op welke gronden die meening zich heeft gevormd.

Tot zoover het blad. Wie weet, of niet eenmaal de tijd zal aanbreken, dat men, evenals van de Panamakanaalstreek, zal kunnen zeggen, dat de Nederlanders er in geslaagd zijn van Suriname een gezond arbeidsveld voor het blanke ras te maken.

Naar Suriname mededeelt zal er te Paramaribo een Engelsche courant verschijnen, onder redactie van den heer J. Barkley Perceval.

Hetzelfde blad deelt mede, dat er weldra op een onderneming bij de stad een volledige stoomrijstpel-installatie zou worden opgericht, met een capaciteit van 30 à 35 balen per dag, voor uitbreiding vatbaar.

Een andere mededeeling op industrieel gebied is het bericht van de West dat de heer G. W. Severing te Paramaribo een handelsmerk heeft doen inschrijven voor Portland cement, in vier soorten te vervaardigen uit Surinaamsche grondstoffen, bestemd voor metsel- en betonwerk.

In Onze West van 19 Augustus kwam, onder het hoofd „vreeselijke moordaanslag”, een met S. geteekend ingezonden stuk voor, waarin de hoofdtolk van het immigratie-departement beschuldigd wordt een landgenoot te hebben aangezet tot den moord op den Britsch-Indischen immigrant Bunsec.

Niet meer of minder! De Surinaamsche bladen vermelden nu, dat de aldus beschuldigde eene klacht heeft ingediend en dat het Hof van Justitie tegen de schrijfster van het ingezonden stuk rechtsingang heeft verleend. Van haar kant heeft de schrijfster, in vereeniging met een zeker aantal leden van den Britsch-Indischen Volksbond „Vrijheid en Recht”, een aanklacht tegen den tolk ingediend, als verdacht tot den moord op Bunsec te hebben aangezet.

Het spreekt van zelf, dat deze zaak de gemoederen in beweging brengt, om de treurige gevolgen, die voor de rust van het land daaruit kunnen voortvloeien. Het is te hopen, dat het den rechtters zal gelukken deze zaak tot volkomen klaarheid te brengen.

Mr. D. Fock, oud-gouverneur van Suriname, heeft een interview toegestaan aan een medewerker van de Telegraaf en daarin een en ander medegedeeld omtrent de verwachtingen, die hij van de toekomst dezer kolonie heeft. Wellicht wordt in de kolommen van dit weekblad op de gedane mededeelingen teruggekomen.

De nieuw benoemde Gouverneur van Suriname, baron Van Asbeck, heeft zich Vrijdagmorgen — 29 September — met zijne familie te Amsterdam ingescheept op het stoomschip „Prins der Nederlanden” van den Kon. W.-I. Maildienst, om de reis naar Suriname te aanvaarden.

Met een diep treurig bericht moet dit weekoverzicht eindigen: Aan boord van het stoomschip „Prins Willem IV”, dat van Paramaribo te Amsterdam arriveerde, is de heer Julius J. Halfhide, gouvernements-geneesheer in Suriname, overleden. De overledene kwam wegens ziekte met verlof in Nederland. In hem verliest Suriname een zeer bekwaam arts, maar tevens een man, die een open oog had voor alle maatschappelijke vraagstukken, en daarover ook veel heeft geschreven. Het laatst verscheen van zijne hand een uitgebreid werk over schadelijke insecten en andere ziekte veroorzakende dieren, dat nog niet geheel voltooid is. Zijn overlijden zal in Suriname zeer betreurd worden en ook hier door allen, die den braven, werkzaam man gekend hebben.

WAT DE INLANDER ZEGT.

Sumatra's Westkust. a. *Bevordering der Weefkunst.* Aan de hand van de *Warta Hindia* wijst de Oetoesan Melajoe van 27 Juni 1911 No. 50, op de wenschelijkheid en ook op de noodzakelijkheid voor de bevolking van Sumatra's Westkust, dat uitbreiding worde gegeven aan de beoefening der weefkunst in dat gouvernement en wel naar aanleiding van een ontvangen schrijven uit Makassar, waaraan het navolgende werd ontleend:

De Boegineesche vrouwelijke bevolking heeft reeds van af zeer vroegen tijd de weefkunst beoefend. De fraaie en sterke Boegineesche weefsels zijn door geheel Ned.-Indië bekend; het bezit van een kain van Intji Daëng b.v. wordt ook ter Westkust van Sumatra op hoogen prijs gesteld.

Het schijnt, dat door dezen kain-handelaar thans een soort maatschappij op Celebes is gevormd, welke zich ten doel stelt er voor te waken, dat de handel in Boegineesche stoffen met Sumatra's Westkust en andere streken niet in andere handen overgaat, terwijl zij dit wil trachten te bereiken door met elke scheepsgelegenheid een zekere hoeveelheid geprijsde weefsels derwaarts te zenden, die in de behoeften moeten voorzien.

Ter Westkust van Borneo, in Deli, Palembang en op Java, waar een eigen weefkunst bestaat, zal die maatregel weinig doel treffen, doch het laat zich aanzien, dat ter Westkust van Sumatra, waar de weefkunst nog van geringen omvang is, een voordeeling veld van actie voor Intji Daëng zal blijken te zijn.

Wel kent men daar de weefsels van Kota Gedang, Siloengkang en Palangai, doch het bedrijf geschiedt er op geen groote schaal, en ook is er de belangstelling voor de inheemsche weefkunst lang niet algemeen.

Wanneer dan ook geen verandering komt in den bestaanden toestand, zoo zal, meent schrijver, nog veel geld van de Westkust van Sumatra naar Celebes toevloeien, zonder dat dit eigen land en volk ten goede komt, een feit, dat z.i. te opvallender is, omdat men bij vergelijking van de intellectuele ontwikkeling tusschen Sumatraan en Boeginees, toch zeker aan eerstgenoemde de voorkeur moet geven.

De bevolking van Sumatra's Westkust zal z.i. het best doen door zich eendrachtig aan te sluiten bij en steun te verlenen aan de daar reeds bestaande vereeniging „Amai Satia” (*), wier bestuur reeds zooveel moeite deed, noch kosten spaarde om aan de weefkunst nieuw leven te geven. Zoodra deze Vereeniging zich krachtiger dan thans zal gevoelen en de noodige bekwame wevers kan afleveren, mag men er op rekenen, dat aan de weefkunst ter Westkust van Sumatra een belangrijke stoot vooruit zal kunnen worden gegeven, en dat dan de invoer van elders niet meer noodig zal zijn.

Die gewenschte aaneensluiting kan wellicht worden verkregen, meent het blad, wanneer het bestuur der Vereeniging „Amai Satia” schriftelijk een oproep tot samenwerking richt tot alle zeer verspreid wonende Sumatranen ter Westkust, die zich met de weefkunst bezig houden.

b. *Het in cultuur brengen van gronden voor de katoenteelt.* In de Oetoesan Melajoe van 29 Juni 1911 No. 51, wordt der bevolking van Sumatra's Westkust aanbevolen om zich, in navolging van de Palembangische, toe te leggen op de cultuur van kapas. Schrijver betoogt o.m.:

Het zielenantal op de wereld neemt steeds toe, en in verband daarmee zullen ook meer en meer

*) Is een Vereeniging van vrouwen te Kota Gedang, die ten doel heeft de weefkunst te bevorderen.

PEEK & CLOPPENBURG

- Wagenstraat 12-14-16 -
Spuistraat 13 - DEN HAAG.
VERDER IN ALLE STEDEN.

- HEEREN- en KINDERKLEEDING □
□ UITRUSTINGEN □
□ HOEDEN HEMDEN ONDERGOEDEREN □

C. FORTMANN,
SPUISTRAAT 10, DEN HAAG.

GROOTSTE KEUZE
in TAFELSERVIEZEN, GLASWERK, LEPELS, VORKEN,
- MESSEN, LUXE en HUISHOUDELIJKE ARTIKELEN. -
Verzendingen onder garantie van gave overkomst.

H. ZUMPOLLE - 's-Gravenhage
VEENESTRAAT 29 - Teleph. 4105.

KOFFERS, TASSCHEN, LEDERWAREN.
Grootste en meest gesorteerde Magazijnen
in NEDERLAND.
Vraagt GEÏLL. PRIJSCOURANT.

LEERSTE ROTTERDAMSCHER ROTTERDAM, Oudehavenkade No. 1, Plan C. Hoofdvertegenwoordiging in Nederl.-Indië: De Heeren VAN HEUSDEN en MEES, Kali-Besar, Batavia. Zeer vrijgevege Polisvoorwaarden. VERZEKERING.

KANTOOR. Vluggen en degelijke opleiding. Firma OUWERLING, De Ruijterstr. 46. Tel. 7146. MACHINESCHRIJVEN, verschillende machines, f 10.— het geheel. STENOGRAFIE, cursussen (f 10.—) en privaattlessen. BOEKHOUDEN in cursussen f 2.50 per maand. Ochtend-, middag- en avondlessen.

MEUBELFABRIEK. B R E D A. BOSCHRIJKE OMGEVING. WONINGINRICHTINGEN in huur. Groote Markt 50. P. HEIJMAN. BEHANGERIJ.

F. L. VAN BOMMEL, VLAMINGSTRAAT 8-10 - DEN HAAG. TELEFOON 5501.

DAMES- EN HEEREN MODE-ARTIKELEN HANDSCHOENEN Speciale Afdeling Heerenhoeden en Petten

geweven stoffen noodig zijn, waarvoor de kapas het weefmateriaal moet leveren. Bovendien zijn de marktprijzen in de laatste jaren belangrijk gestegen, want waar destijds in Palembang f 4.— per picol voor de kapas in rekening werd gebracht, moet thans voor de katoen, die geschikt voor de Europeesche markt wordt bevonden, f 15 per picol worden betaald.

De cultuur eischt noch buitengewone zorg, noch buitengewone kennis. Zij ligt dus ook wel in het bereik van den Sumatraan.

In de maand April, na den rijstogst, wordt het veld door wieden en branden schoongemaakt en in de plantgaten de noodige kapaszaden gebracht. Deze plantgaten worden met puntige stokken gemaakt en zijn ongeveer 2 c.M. diep. De onderlinge afstand bedraagt 40 c.M., terwijl het aantal daarin gebrachte zaden niet meer is dan 4 à 5 stuks.

Na het zaaien stampt men de plantgaten met de omringende aarde een weinig aan, ter voorkoming, dat de veldmuizen of ander ongedierte zich daarvan meester maken. Het is goed de zaden vóór de uitzaaiing gedurende 24 uren te weken in zout water, gemengd met asch, opdat ze niet door de aardwormen worden aangetast of vernietigd.

Voor een terrein, groot 1 Hectare, zijn pl.m. 80 melkblikjes met zaden noodig, die op zijn minst 10 picol kapas kunnen opleveren.

Na verloop van één maand is de kapasplant 1 d.M. hoog en eischt een behoorlijke verzorging. Maandelijks moet het terrein van den aanplant regelmatig worden gezuiverd. Nalatigheid ten deze heeft onmiddellijk invloed op den oogst. Na 4 maanden moet de aanplant worden onderzocht en de slechte takken weggesneden, terwijl de plant moet worden getopt, in het belang van de bladvermeerdering.

Na verloop van 5 maanden kunnen de vruchten worden geoogst, doch dan is de grootste waakzaamheid noodig, omdat veel ongedierte afkomt op het in de jonge vruchten aanwezige zoetwater.

Van den geheelen oogst zondert men de noodige zaden af voor den volgende aanplant.

De marktprijs van gezuiverde kapas bedraagt tegenwoordig f 35 per picol. Er is dus met deze cultuur geld te verdienen op dit oogenblik, en deze schoone gelegenheid moet de bevolking van Sumatra's Westkust niet laten voorbijgaan om daarvan partij te trekken. Aldus besluit bovengenoemd blad.

De jongste geboortedag van H. M. de Koningin. — In de **Oetoesan Melajoe** van 29 Augustus 1911, No. 68, brengt de Directrice van de Weefschool te Kota-Gedang (Padangsche Bovenlanden) „Boehana", namens de gezamenlijke vrouwen in het land van Minangkabau, in versvorm, de gelukwensen uit voor H. M. de Koningin, bij gelegenheid van haar jongsten geboortedag.

De daarin geuite vriendelijke gevoelens zijn vergezeld van de beste wenschen voor het toekomstig geluk van Prinses Juliana.

Een en ander over de gehuwde Mohamedaansche vrouw. — In Het Kol. Weekblad van 23 Maart 1911, no. 12, werd melding gemaakt van de wijze, waarop het Mohamedaansch geloof bij enkele Christenen van West-Europa ingang had gevonden, terwijl in no. 21 van datzelfde weekblad van dat jaar een bericht voorkwam, waaruit ken blijkt, dat de omvang van dat geloof in Engeland waar de stichter geen al te beste reputatie genoot, nimmer van groote beteekenis is geweest.

In een reeks artikelen, handelende over het bestaan der gehuwde Mohamedaansche vrouw, voorkomende in de **Pemberita Betawi** van 17, 19 en 20 Juni 1911, nos. 136, 138 en 139, werpt de schrijver nog eens het licht op die Westersche Mohamedanen, daaraan toevoegend, dat sommige personen van meening zijn, dat die Europeanen tot het Mohamedaansch geloof zijn togetreden, alleen omdat de Islam niet verbiedt te huwen met meer dan één vrouw.

Zekerheid daaromtrent zal wel altijd moeilijk zijn te verkrijgen, doch de schrijver acht het niet waarschijnlijk, dat zucht naar polygamie de drijvende aanleiding is geweest.

Vermoedelijk zullen ten deze wel andere motieven hebben gegolden.

Zooals bekend is, heeft de Profeet Mohamad, in het belang van de verspreiding van het Mohamedaansch geloof en ook omdat de man als waardevoller wordt beschouwd dan de vrouw, aan de mannen vergund met een viertal vrouwen een wettig huwelijk te sluiten, behalve dat hij er zooveel bijvrouwen op na kan houden als hij verkiest.

De profeet zelf, zoo heet het in het artikel, had, behalve de noodige bijvrouwen, vijf wettige vrouwen.

De Vorsten van Turkije en de aanzienlijken daar te lande, onderhouden nog steeds kostbare, groote harems, terwijl onze Vorsten en grooten in Nederl.-

Indië zich, met betrekking tot het sluiten van talrijke huwelijken, ook nimmer onbetuigd hebben gelaten. Dat met dergelijke voorbeelden van de grooten der aarde voor oogen, men in Indië nog vast houdt aan het stelsel der polygamie, is z. i. dan ook alleszins verklaarbaar. Toch schijnt het hem toe, dat tegenwoordig meer en meer Mohamedanen die instelling afkeuren, hoofdzakelijk op grond van het feit, dat zij de voor den mensch zoo hoog noodige eigenschap der zelfbeheersching in den weg staat. Ook vindt hij, in aansluiting hiermede, het wel de moeite waard eens na te gaan hoe de toestand en het bestaan der gehuwde Mohamedaansche vrouw in het algemeen is en wijst er dan al dadelijk op, dat van den toestand der vrouwen van de Mohamedanen in West-Europa weinig of niets bekend is en van conflicten in hun huwelijk niets wordt vernomen.

Het beter begrijpen van elkanders rechten en verplichtingen, kan z. i. daarvan wel een der redenen zijn, als ook het feit, dat het huwelijksleven in Europa gemakkelijker geheim wordt gehouden dan in Oostersche landen.

Ten opzichte van de Arabieren, waarvan eenige duizenden in Ned.-Indië verblijf houden, kan men beslist verklaren, dat de vrouw over het algemeen goed wordt bejegend en hunne verhouding tot die vrouwen, ook al zijn zij vier in getal, waaronder soms Inlandsche elementen, gunstig is te noemen.

De Arabier heeft altijd zekere égards tegenover zijne vrouw.

Wel ziet hij ze ongaarne uitgaan, maar overigens komt hij zooveel mogelijk aan hare wenschen tegemoet, mits deze zijn handelszaken maar niet belemmeren.

Van het groote buitenleven ziet de Arabische vrouw niet veel, maar niettemin is zij tevreden, ook onze Inlandsche vrouw, omdat de Arabier zich zoo goed weet aan te passen aan Inlandsche toestanden en bereid is, behalve op Arabische wijze, ook op Inlandsche wijze in het huwelijk te treden.

Over het algemeen heerscht er in het Arabisch gezin weinig verdeeldheid en zelfs al komt het een enkele maal tot scheiding tusschen man en vrouw, dan nog zorgt de Arabier voor zijne gewezen vrouw tot zij met een ander in het huwelijk treedt of anders tot aan den dood. Ook de kinderen uit het huwelijk genieten dit voorrecht al volgen zij na de echtscheiding de moeder.

Anders is het echter gesteld met de vrouw van den Inlander in Ned.-Indië, die in den regel zeer weinig door haar man wordt geëerbiedigd, veelal slecht beschouwd als een soort van lastdier dat steeds hard werken moet. Volgens schrijver heeft de Inlandsche vrouw alleen het recht haar mond te mogen houden, ook al is haar echtgenoot, volgens hare meening, geheel en al op den verkeerden weg, terwijl er voor haar al bijzonder weinig kans bestaat om haar toestand te verbeteren. Zij is het eigendom van den man, een bezit dat hij gekocht heeft, en is de geheele koopprijs door hem voldaan, dan is het al zeer moeilijk voor haar om een echtscheiding uitgesproken te krijgen voor het geval de man daarin niet toestemt.

Zulk een toestand is dikwijls veel erger dan die van een lastdier.

In Solé en Djocja bestaat, volgens den schrijver, nog een andere wijze van huwelijksluiting: Daar kan de vrouw den man koopen, waarvoor somtijds de prijs van f 1000 wordt betaald.

Zulk een huwelijksband wordt niet uit genegenheid gesloten, maar heet bij de vrouw ten doel afstammelingen te krijgen, die in den Javaanschen bestuursdienst zullen worden opgenomen en op die wijze het maatschappelijk aanzien der vrouwen zullen verhoogen.

Het is bij zulk een gebrekkigen ondergrond dan ook lang geen zeldzaamheid, dat de man, na volbrachte taak en na geld en goed van de vrouw te hebben opgemaakt, geheel en al onverschillig voor haar is.

In het begin van het huwelijk geven de Javaansche mannen het verdiende geld aan hunne vrouwen maar geleidelijk wordt het afgedragen bedrag minder, neemt de gunstige stemming af en het einde is dan gewoonlijk dat de vrouw den ganschen dag voor man en kinderen zorgt en zwoegt.

Het is deze geringschattende bejegening, welke de Javaansche vrouw dikwijls zoo onverschillig maakt en haar het breede pad doet opgaan.

Aan aanstaande echtgenooten, die voor den geestelijke of pengoele verschijnen, toont deze gewoonlijk een geschrift, waarin behalve de verplichtingen van den man met betrekking tot onderhoud zijner vrouw, ook wat betreft kleding enz., enz., tevens zijn opgenomen eenige voorschriften, die in verband staan met echtscheiding. Zoo kan men daarin een bepaling vinden, dat als de man gedurende 7 maanden, ingeval van een reis overland en 12 maanden

P. ABRAHAMSON,

★ HOFJUWELIER, ★

VEENESTRAAT 27. SPUISTRAAT 56/58. PRINSESTRAAT 34.
Tel. 2515. Tel. 40. Tel. 2823.

— DEN HAAG. —

INKOOP tot de hoogste waarde van INDISCHE BRILLANTEN, DIAMANTEN, GOUD, ZILVER en PLATINA. **TAXATEUR.**

Voor gemeubileerde Woningen

wende men zich tot de Firma

N. V. W. CORSMIT BROSSOIS & Co.

Korte Voorhout 12^A - Tel. 811 & 6423

die altijd Woningen beschikbaar heeft

-- om direct te betrekken. --

Meer dan 100 tevredenheidsattesten ter inzage

A. SCHARENBERG,
HOFLEVERANCIER.

NIEUWZILVER- EN NIKKELWERKEN
HUISHOUELIJK LUXE

TELEPH. INTERC. 2443.

HOOGSTRAAT 15, - 's-GRAVENHAGE.

EET GEEN KLEF BROOD.

De Luxe-Bakkerij

SUMMUM LEVERT
HET

SMAKELIJK DOORBAKKEN en bovendien **VERPAKT** zonder prijsverhooging.

Telef. 1035. Prinsegr. 126—126a. 's-GRAVENHAGE.

B. DERKSEN

Brood- en Beschuitfabriek
„De Oude Vette Hen”

bij het Raadhuis Den Haag Tel. 2480.

Geregelde bezorging door alle wijken van
Den Haag, Scheveningen en Rijswijk.

LUNCHROOM.

AFTERNOON-TEA.

KOSTKINDEREN.

Bij onderget., oud-hoofdonderw. (gep. O.-I. Ambten.) te ARNHEM, bestaat gelegenheid tot plaatsing van een paar schoolgaande kinderen.

De schoone omstreken, de gezonde ligging en de vele onderwijsinrichtingen doen vele Indische families zich hier vestigen.

Toezicht op de studie verzekerd.

S. J. H. VAN MERKOM,
DULLERTSTRAAT 1 - ARNHEM.

W. P. VAN BERGEN HENEGOUWEN.

STRIJKINSTRUMENTEN in ruime keuze.

Vertegenwoordiger van:

W. E. HILL & SONS - London.

ANNA PAULOWNA STRAAT 41 - HAAG.

ingeval van een reis over zee, geen levensonderhoud aan zijne vrouw schenkt, de geestelijke dan de bevoegdheid heeft om de echtscheiding uit te spreken.

Oppervlakkig beschouwd schijnt de vrouw dus eenigszins gewaarborgd te zijn tegen mogelijke slechte praktijken van haar man en dat zij slechts naar den pengeloof behoeft te gaan om een echtscheiding uitgesproken te krijgen, doch in de praktijk is de toestand eenigszins anders, want de geestelijke neemt geen beschikking alvorens hij getuigen heeft gehoord en die verschijnen in den regel, om welke reden dan ook, nooit. In de werkelijkheid wordt de Mohamedaansche Inlandsche vrouw dus zoo dikwijls door haar man misleid en heeft zij van die zijde nimmer hulp in de toekomst te wachten.

Zij doet veel beter dien steun te zoeken bij het Nederlandsche gezag, dat door oprichting van meisjescholen de ontwikkeling van het Inlandsche vrouwelijke kind oprecht wil bevorderen en het in staat wil stellen beter dan thans de rechten en verplichtingen der menschen in de maatschappij te begrijpen.

WAT DE CHINEES VERTELT.

De politie te Batavia. Volgens een mededeeling, voorkomende in de *Pemberita Betawi* van 24 Juli 1911 No. 167, waren de Chineezzen in den beginne wel ingenomen met de wijze van optreden van het georganiseerde politiecorps te Batavia. Alle maatregelen wezen er op, dat men met de beste bedoelingen bezield was om aan de Chineezzen veiligheid van persoon en goed te verzekeren, doch sedert de nachtpolitie Chineesche vrouwen molest aandoet, zijn die goede gevoelens geheel gekenterd en is de stemming van het Chineesche publiek nu van dien aard, dat zij het gaarne ziet, dat de politie het Chineesch ressort maar verlaat en daaruit wegblijft en elders te Batavia een veld van actie voor hare galante neigingen zoekt.

Chineesche vuurstokers aan boord van de Nederlandsche Mailstoomers naar Ned.-Indië. — In hetzelfde blad van 25 Juli 1911 No. 168 kan men lezen, dat de Chineesche vuurstokers aan boord van het stoomschip *Wilis* van de *Rotterdamsche Lloyd* op de jongste reis naar Ned.-Indië, volgens verklaring van den Commandant en Scheepsofficieren van dien bodem, op uitstekende wijze hebben voldaan, en zich hebben onderscheiden door correcte plichtsbetrachting.

Bij het vertrek van gemelden Stoomer uit de haven van Rotterdam was men, tengevolge van de toenmalige werkstaking der zeelieden, zeer beperkt in de keuze bij de aanwerving van scheepsvolk, zoodat men zich met vreemde scheepsbemanningsmoest behelpen.

De Chineesche vuurstokers, waarvan hier sprake is, waren ontboden uit Engeland.

Chineesche studenten in Amerika. Ten deze werd aan de *Pemberita Betawi* van 26 Juli 1911, No. 169, het volgende ontleend:

Het aantal in Amerika verblijf houdende Chineesche studenten is thans in zulk eene mate toegenomen, dat men aldaar een bond heeft opgericht. Het nu 5 jaren geleden in het leven geroepen Orgaan der Vereeniging, waaraan de naam is gegeven van „The Chinese Students”, wordt uitgegeven in de Engelsche taal, terwijl men ook door een regelmatig uitgegeven Jaarboekje op de hoogte kan komen van den arbeid, welke door de Vereeniging wordt verricht. Daaruit blijkt o.a., dat jaarlijks studentcongressen plaats hebben en dat in iedere stad, waar Chineezzen in voldoende aantal verblijf houden, één of meer scholen ten behoeve van de jeugd worden opgericht, waar onderwijs wordt gegeven in de Engelsche en Chineesche talen (waaronder het Mandarijnsch), en in wiskunde. Bovendien hebben er voordrachten plaats op het gebied van politiek, handel, aardrijkskunde enz.

De Bond streeft er thans naar om de noodige gelden in te zamelen ten behoeve van de reorganisatie der Chineesche Keizerlijke Marine. Voor dat doel zondert ieder Chineesch student een deel van zijne inkomsten af, in de hoop, dat het eenmaal zoo ver zal komen, dat zij één of meerdere oorlogsschepen aan de Chineesche Regeering zal kunnen aanbieden.

Het aantal in Amerika studeerenden van Chineeschen landaard bedraagt thans 650, waaronder 538 mannen en 52 vrouwen. 443 bekostigen hunne studie uit eigen middelen; de 207 anderen geneten onderricht op kosten van de Chineesche Regeering, van de zending of van handelskantoren. Gemiddeld is de leeftijd van de mannelijke studenten 24 jaar; van de vrouwelijke 25 jaar.

Klacht van den Chineeschen handel ter hoofdplaats Makassar. In de *Pemberita Makassar* van 24 Juli 1911 No. 85, worden de Chineesche handelaren ter

hoofdplaats Makassar opgewekt om bij de Kamer van Koophandel daar ter plaatse hunne bezwaren voor te brengen, waarmede zij, bij de uitoefening van hunne taak, als het ware dagelijks in aanraking komen. Hoofdzakelijk gelden die bezwaren het onoordeelkundig optreden van het douane-personeel. Niet alleen dat dit personeel het den handel lastig maakt bij het geringste verzuim in de papieren, doch ook worden bij betalingen met zilver steeds moeilijkheden in den weg gelegd.

Met het in- en uitklaren der goederen zijn dikwijls 4 en meer dagen gemoeid, terwijl men uren lang moet staan wachten voor de betaling van consossementen, omdat de ambtenaren verklaren geen tijd te hebben voor de spoedige afwikkeling dezer zaken. Bij dit alles komt nog, dat het publiek alles behalve welwillend wordt bejegend en dit vele vertoornde gezichten moet verdragen.

Men vertrouwt, dat de Kamer van Koophandel te Makassar de billijkheid en rechtvaardigheid van de klachten der Chineezzen zal willen inzien en dat zij de noodige stappen bij de betrokken autoriteiten zal willen doen om gedaan te krijgen, dat die schadelijke toestand zoo niet geheel, dan toch gedeeltelijk wordt opgeheven.

Maleisch-Chineesche Pers. — In verschillende Koloniale Weekbladen werd er reeds op gewezen, hoe, op het gebied van de journalistiek, de toestanden in Ned.-Indië in de laatste jaren waren veranderd, en wel in dien zin, dat de Chineezzen in den tegenwoordigen tijd zich geheel vrij voelen en ondertekende artikelen in de Nieuwsbladen kunnen plaatsen, zonder dat zij in hun levensbestaan worden bemoeielijkt.

Te Makassar schijnen de moderne begrippen ten deze toch nog niet diep te zijn doorgedrongen; althans, volgens een mededeeling, voorkomende in de *Pemberita Makassar* van 24 Juli 1911, No. 85, mocht de heer *Jo Giok Teng* in de Daeng Tompostraat van de kampong Perak, wegens zijn couranten-geschrift, ondervinden, dat niet allen instemmen met den inhoud zijner pennevruchten in de Pers en dat men hem bovendien hetgeen hij mededeelde in de bladen, zeer ten kwade heeft geduid.

Ten einde die ontstemming duidelijk te doen uitkomen, besmeerde men de omwanding zijner woning met allerhande viezigheden. Wanneer de politie te Makassar haar plicht verstaat en niet de kooi sluit dan nadat de vogels zijn weggevlogen, dan kan zij in deze wellicht een nuttig werk verrichten, zegt de schrijver van het artikel.

Van Vreemde Koloniën.

TRIPOLI.

Toen de eerste geruchten opdoken van een Italiaansch voornemen om in Tripoli een koloniale politiek te willen wagen, werden deze door alle ernstige buitenlandsche bladen vrijwel als verdachtmaking beoordeeld. Men kende de vredelievende gezindheid van het kabinet-Giolitti, de weerzin van de Italiaansche burgerij en van de meest invloedrijke partijen tegen de koloniale uitbreidingspolitiek, er was niets gebeurd van zoodanig belang, dat Italië kon nopen zich van de Turksche provincie aan gene zijde van de Middellandsche Zee meester te willen maken, dus kon men gerust zijn!!

Sedert een drietal weken was echter in de Italiaansche pers toch een opwinding waar te nemen, die ook de echo bleek van hetgeen bij de regeering broeide. Daar kwamen berichten bij van naar de Afrikaansche kust gezonden oorlogsschepen, oproepen van lichteningen, concentratie van troepen in Sicilië. De betekenis, ja de waarheid er van werd ontkend. Italië zou Tripoli met vredelievende middelen aan zich binden, door er zijn prestige te versterken, zijn handelsrechten uit te breiden, zijn onderdanen als vreedzame burgers heen te zenden!!

Intusschen werd de publieke opinie al meer oorlogszuchtig gemaakt. Tripoli is meer Italiaansch dan Turksch, werd gezegd (juister ware geweest evenmin I. als T., maar Arabisch in denken en voelen). In Turkije was men beleedigd door den toon der pers in I., die en landgenoot en T. opzette tot weinig vriendschappelijke gevoelens. Italië bracht bezwaren in tegen de wijze waarop T. het bestuur over Tripoli voert, zonder rekening te houden met zeer uiteenlopende elementen, die de bevolking ervan vormen. Italië is bij de laatste diplomatieke verdeling van Afrika als toekomstig heer over Tripoli gedacht, 't is nu ongeduldig die denkbeeldige bevoordeling in een daadzakelijke om te zetten. Het verloop der Marokko-zaak heeft deze gedachte meer doen opkomen, en nu tot rijpheid gebracht. Een bepaalde aanleiding tot handelen was er niet, een eigenlijk incident zelfs kon niet worden aangewezen en ook werd geen poging gedaan om het te scheppen. Er

N.V. BERLITZ-SCHOOL Mij.

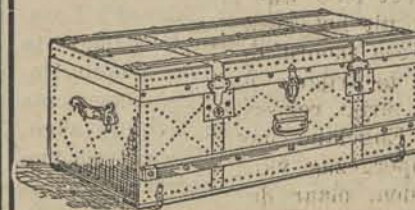
welbekend bij allen die met verlof in Nederland vertoeven. Noordeinde alleen 42^B, boven Maison KRUL. Telefoon 6318.

TALen: DUITSCH, ENGELSCH, FRANSCH, ITALIAANSCH, SPAANSCH ENZ.

door ontwikkelde leeraren, uit de desbetreffende landen, die eene zuivere uitspraak vrij van dialect bezitten.

Om teleurstellingen te voorkomen, lette men vooral op het juiste adres Noordeinde 42b, boven maison Krul.

W. POPPINK, :-: :-: TELEFOON No. 4485.

Prins Hendrikstraat 141-143, Den Haag. Geheel gepantserde Hutfokkers. Voor het bagageruim, 100 cM. lang, 50 cM. breed, 50 cM. hoog, m. bak f12.50. Voor de hut 100 cM. lang, 50 cM. breed, 36 cM. hoog, m. bak . f11.50. Voor de hutten der nieuwe nooten 100 cM. lang, 50 cM. breed, 40 cM. hoog m. bak f12.-

RIPPEN

PIANOHANDEL
PIET HEINSTRAT 42
ELANDSTR. 17 TEL. 4683

VERHUREN   STEMMEN

Vestigt U in NIJMEGEN!

Voor inlichtingen wende men zich aan het SECRETARIAAT van

NIJMEGEN VOORUIT!

M. CROMMELIN, Voorzitter.
ALOYS B. JANSEN, Secretaris.

Tandborstels - Badmutsen - Sponsen
Bandages en Gordels.

Wed. G. STREITWOLF,

TELEFOON 2413.

105, NOORDEINDE 105.

NOORDEINDE 58
DEN HAAG.

E. Hillmer,
HEEREN MODEARTIKELEN
en HOEDEN.

DEN HAAG
NOORDEINDE 58.

P. A. W. PHILIPPONA,

41 Hoogstraat - Den Haag.

Specialiteit in TAFELSERVIEZEN.

Garantie van Bijbestelling.

Modemagazijn „BRUSSEL”,
Weimarstraat 61 :-: DEN HAAG.

Speciale verkoop van
GEGARNEERDE DAMES-, JONGE DAMES-
en KINDERHOEDEN.

— CHAPELLERIE en BONTWERKEN. —

AUG. W. J. BRÜNINGS.

moest nu maar gauw gehandeld worden, vóórdan een ander het stuk wegnam, of de Jong-Turken er hun invloed vestigden. Turkije is zwak, Italië acht zich sterk. Een onmogelijk in te willigen ultimatum werd gesteld. Zoo was, in versneld tempo, de toestand van vrede in de gemoederen en in de politiek omgezet in dien van een roep om oorlog eenerzijds, van verontwaardiging anderzijds. Wie gemeend heeft, dat dit weinige geen aanleiding meer mag zijn om een oorlog te beginnen, zal zich in zijn geloof bedrogen zien.

Tripoli is een groot land. Tusschen Tunis en Egypte gelegen, grenst het ten N. aan de Middellandsche zee, ten Z. aan de Sahara, de oasis van Koefra en de Lybische woestijn. Het vormt een vlijet van de Porte. Tot 1835 was de macht er in handen van de pacha's uit het geslacht Ahmed Karamanli, die er door een moord op groote schaal in 1714 het gezag wist te krijgen, en wiens nakomelingen in onrust en strijd regeerden. De bemoeienis van Frankrijk en Engeland met de Tripoli-zaken, deed in 1835 het oppergezag van de Porte weer van naam tot daad worden, maar de Arabische hoofden en bevolking hebben ook nadien nooit veel sympathie gevoeld voor den opperheer, niettegenstaande deze, ook als Mohamedanen, hun opperpriester is. Hiermede is echter geenszins gezegd, dat zij de Italiaansche inmenging met bijval zullen begroeten. De Halve Maan zal staan tegenover het Kruis. De bewoners van het binnenland zijn in de laatste jaren tot grooter ontwikkeling gekomen en vormen een kracht waarmede te rekenen valt. Zal het Italië waarschijnlijk niet moeilijk vallen in den eersten tijd zijn overmacht in oorlogsschepen en troepen te bewijzen, daarmede zal slechts een mooi schijnenden inzet te verkrijgen zijn, waarna de eigenlijke moeilijkheden eerst recht zullen beginnen.

Mochten de Balkanstaten, die al lang even belust zijn op het verdringen van de Halve Maan uit Europa, als Italië op het verdringen der Turksche overheersching uit Tripoli, van de gelegenheid gebruik maken om hun slag te slaan, dan zal aan de Jong-Turksche partij wel bewaarheid worden: veel honden is der hazen dood. De overtuiging hiervan kan wellicht leiden tot de overweging van het halve ei en den leegen dop, en zoo Turkije tot toegeven noopen, na een tegensparteling voor zijn fatsoen, al is de stemming momenteel zonder twijfel een geheel andere.

Maar ook dan zou Italië nog wel ondervinden dat het in Tripoli zijn wapengeweld niet voldoende heeft kunnen voorbereiden, om spoedig genoeg van zijn overwinning te hebben, tenzij het zich voorloopig wil verheugen over het vestigen van zijn stelling als groote mogendheid aan de Middellandsche zee, hoe duur het deze in de toekomst ook te betalen zal hebben.

PERZIË.

De grootste omzichtigheid bij het weergeven van berichten over Perzië wordt nog verschalkt door de verwarring en onbetrouwbaarheid in het nieuws. Wij hadden ons, naar wij meenden, beperkt tot die tijdingen, die deugdelijke bevestiging gevonden hadden, maar jawel! Insteede van een gevangen genomen ex-sjah, een de piek schurende Salar et Dowleh, een voorbij getrokken onweerswolk, kwamen deze week weer verhalen van succes door Mohammed Ali en zijn aanhangers behaald. Laten wij vooralsnog niets gelooven en verder met nog grooter voorzichtigheid op zekerheid wachten.

Aan de Réforme Economique ontleenen wij het volgend vergelijkend overzicht van het koloniaal bezit der Europeesche mogendheden:

Gr. Britannië	29.299.000	vierk. K.M.
Frankrijk	6.162.000	"
Duitschland	2.658.000	"
België	2.382.000	"
Portugal	2.090.000	"
Nederland	2.045.000	"
met		
Gr. Britannië	347.664.000	inwoners
Frankrijk	46.298.000	"
Nederland	37.879.000	"
België	20.000.000	"
Duitschland	12.699.000	"

BRITSCHE KOLONIËN.

Door den Britschen Staatssecretaris voor koloniën is voorgesteld om het jaarlijksch tractement van den gouverneur van Br. Guyana op 5000 P. S. (f 62.500) te brengen, waardoor het gelijk zal worden aan dat van de gouverneurs van Jamaïka en Trinidad.

***

De Luit. gouverneur van Punjab, sir L. Dane, heeft de aandacht gevestigd op het toenemend

drankmisbruik in zijn gebied. De vermeerdering van opbrengst die dit voor de belastingen kan hebben, doet er ambtenaren een verkeerd kijk op krijgen. Het gebruik van bier neemt ook toe, dit zou als een niet ongunstig teken te beschouwen zijn, als het was toe te schrijven aan een verdringen van de sterkere alcoholische dranken, doch uit de cijfers blijkt, dat dit het geval niet is. Terwijl in enkele districten op een allertreurigste toename van de dronkenschap te wijzen is, groeit de gewoonte van sterken drank te gebruiken door het geheele gebied aan. De regeering is op tegenmaatregelen bedacht, dronkenschap moet door de ambtenaren, de matigheidsverenigingen bestreden worden en het aantal drinkgelegenheden verminderen.

***

Het verbod tegen invoer van vreemd geld in de Straits — verbod dat geenszins algemeen bekend is — is met 1 September van kracht geworden en heeft sedert al eenige slachtoffers geleverd. Het kan voor vreemde reizigers van belang zijn er zich goed van op de hoogte te stellen. Bij de aankomst van de Seang Bee van Hongkong te Singapore ontdekte een ambtenaar dat een Chineesch-reiziger ingeschreven voor Nederl.-Indië in het bezit was van „88 Britisch trading dollars and 40 yen". Hij werd voor het districtshof gebracht — op zichzelf al vervelend oponthoud! — pleitte, dat hij het geld van China meenam naar Ampanan, waar hij het versmelten wilde voor goudwerken. Hij werd veroordeeld tot 20 D. en verbeurdverklaring der vreemde munten!!

DUITSCH KOLONIËN.

Een speciaal voor dat doel gebouwd stoomschip, de „Kolonialgesellschaft", wordt ter beschikking gesteld van de expeditie, die de Keizerin Augusta rivier in Nieuw-Guinea verder zal verkennen. De tocht wordt ondernomen voor rekening deels van het rijk, deels van het „Deutsche Kolonialgesellschaft". Het schip wordt in Hongkong door de firma D. Ulderup en Schlüter vervaardigd, 25 M. lang, 4.72 M. breed, zal 't beladen een diepgang van 1.75 M. krijgen. Het moet als rivier- en als zeevaartuig dienst kunnen doen. Om het dek loopt een verschansing van 0.60 M. die tegen hooge zeeën beschut en de personen aan boord verder tot bescherming kan strekken. Het ruim kan geheel tegen muskieten worden afgesloten. Er is slaapgelegenheden voor 11 Europeanen, afgescheiden van die voor het Inlandsch personeel. Twee booten, waarvan een speciaal op de branding berekend, hangen in davits.

In December zal het stoomschip van Hongkong naar Nieuw-Guinea worden overgebracht, spoedig daarna vertrekt de expeditie. (D. Kol. Zeit. 30 Sept.)

***

In de officiële mededeeling wordt met voldoening vermeld, dat de pogingen om Duitse vrouwen naar Z.-W. Afrika te doen gaan, naar wensch slagen. In het afgelopen jaar nam de Europ. bevolking er toe van 9410 tot 10644, bij de aanwinst van 1234 waren 513 vrouwen en meisjes.

Oost- en West-Indisch Literatuur-overzicht.

De financiën der Zending.

Van de bekende serie: „De Protestantische zending, uitgave van de Hollandia-drukkerij te Baarn, is het vijfde nummer verschenen. Het handelt over de Financiën der Zending.

Na een inleidend woord over den „geestelijken achtergrond van het geld", behandelt de schrijver, de heer J. W. Gunning, het financieel beleid der Zendingcorporaties en wel in de eerste plaats hun budget. In verband met de daarop voorkomende posten: traktementen en emolumenten en bijdragen aan gemeenten en scholen, doet de heer G. dien geestelijken achtergrond weer sterk uitkomen. Mannen van zaken zullen echter uit deze brochure ook kunnen zien, dat met het geld, voor de zending gegeven, niet lichtvaardig wordt omgegaan.

In verband met de tekorten der zendingcorporaties, bespreekt schr. de artikelen van dr. H. H. Meulenbelt en J. S. Dienske over Zending, Handel en Nijverheid, en zegt o.a.: Het doet mij meer leed dan ik zeggen kan, dat ik het enthousiasme van beide schrijvers niet kan deelen. De heer Dienske begint te spreken, niet over de wijze waarop hij zich voorstelt winsten te maken, maar over het bijebrengen van een kapitaal. Ten slotte geeft hij ook wel eenige aanwijzingen over de wijze waarop de toekomstige vennootschap zal werken, maar deze zijn zoo vaag en het betoog dat er kans op winst bestaat, ontbreekt zoo ten eenenmale, dat ik vrees dat de heer D. nog wel lang naar aandeelhouders zal moeten zoeken."

VERKOOPHUIS

GROOT DEN HAAG
HERTOGINNELAAN 103
Tramhalte lijn 3 :: VALERIUSSTRAAT.

Eenig adres voor hen die zich goed en voordelig van nieuwe of TWEEDEHANDS-MEUBELN willen voorzien.

DAGELIJKS (ook des Zondags) GEOPEND
van 10—4 uur.

HOTEL VAN ZEBEN - CAFÉ-RESTAURANT,
Wagenstraat 44, TEL. 411. DEN HAAG.

LOGIES met ONTBIJT vanaf f 1.50, PLAT DU JOUR van 12-2 uur à f 0.50, DINERS vanaf f 0.80 en hooger van 4½-7½ uur. Restaurant à la Carte gedurende den geheelen dag.

Aanbevelend, v. ZEBEN.

S. J. ROTTEVEEL,
Galileïstraat 58. — Telefoon 3197.
Koloniale waren, Comestibles.

DE GRUIJTER & Co.'s MEUBELTRANSPORT MAATSCHAPPIJ

Westeinde 48 DEN HAAG Telefoon 2924

AMSTERDAM ARNHEM

BERGPLAATSEN VOOR INBOEDEL EN BAGAGE

Repatriceerenden kunnen hunne Bagage door de Stoom-Mij. direct aan ons adres laten doorzenden.

SPECIALITEIT: Verpakkingen [emballage] van Inboedels, enz. voor Indië.

Grand Hotel Café-Restaurant „VICTORIA",
SPUISTRAAT 16, DEN HAAG - TEL. 3768.

GUNSTIG GELEGEN IN HET MIDDEN DER STAD.
LIFT - ELECTRISCH LICHT - CENTRALE VERWARMING.
80 KAMERS EN SALONS.

PLATS DU JOUR 50 Ct. - DINERS VAN f 1.50 EN HOOGER.

Meest bezochte Café en Restaurant van Den Haag.

J. DEN HARTOG,
gedurende 15 jaar Gérant van Rest. RICHE.

S. P. VAN DER MAREL,
COPERNICUSSTRAAT 123. - hoek Beeklaan.
TELEFOON 9104Y.

HET ADRES voor KRUIDENIERSWAREN
en COMESTIBLES.

5% dividend.

BRANDSTOFFEN.

F. BREURE & ZOON

HOFLEVERANCIERS,

TOLLENSSTRAAT 23-25 VALERIUSSTRAAT 6
- Telefoon 1880. - Telefoon 3331.

MAGAZIJN INSULINDE

62 SPUISTRAAT. - Telefoon 3687. - DEN HAAG.

Beslist goedkoopst en solidst adres voor Dames-Heeren- en Kinder-Ondergoederen. — Onze prijzen zijn ver beneden elke concurrentie.

SPECIAL INGERICHT voor Indische Families.

W. KALDENBACH - 2e Sweelinckstr. 111
DEN HAAG.

ATELIERS VOOR HET ONTWERPEN VAN
EENVOUDIGE, GOEDKOOPE EN SMAAKVOLLE
WONINGINRICHTINGEN.

Teekeningen en begrotingen gratis voor belanghebbenden.

Wat den handel betreft is schrijver door brieven uit Indië bevestigd in zijn meening, dat de zending met die plannen 40 of 50 jaar te laat komt, daar men niet op kan tegen de geslepenheid van Europeanen, Chinezen en Arabieren.

Hoopvoller is de heer G. gestemd omtrent cultuur-ondernemingen. Hij eindigt de bespreking dezer zaak met de woorden: „Het bovenstaande moge ten bewijze strekken, dat wij ter zake dilligent zijn. Kunnen de heeren Meulenbelt en Dienske ons nog eenigen practischen raad geven, wij zullen dien zeer dankbaar aanvaarden, in elk geval zijn wij hen erkentelijk voor het ter sprake brengen van de zaak; du choc des opinions... enz.”

Voor een uitvoeriger bespreking dezer brochure zie men de Nederlandsche Zendingsbode van 29 September jl.

Sumatra-Spoorweg en Ombilimijnen.

Blijkens het dezer dagen hier te lande ontvangen Verslag van den Sumatra-Staatsspoorweg en van de Ombilin-kolenmijnen is de exploitatie over het jaar 1910 vrij gunstig geweest.

Wij ontleenen aan dit verslag, dat het overschot van beide bedrijven te zamen heeft bedragen f 1.00.816 of 3.88% van het daarin vastgelegde kapitaal tegen f 836.062 of 3.29% in 1909.

De vooruitgang van het rentecijfer is zoowel een gevolg van de betere resultaten op den spoorweg als van de Ombilimijnen, maar hoofdzakelijk toch van de laatste. Het rentecijfer is hooger dan sedert 1901.

De Koloniale Bibliotheek te 's-Gravenhage.

Op den in 1908 verschenen catalogus der Koloniale Bibliotheek van het Kon. Instituut voor de Taal-, Land- en Volkenkunde van Ned.-Indië en het Indisch Genootschap is opnieuw een supplement uitgegeven, getiteld: 3e opgave van aanwinsten sedert het afsluiten van den catalogus.

Ook dit supplement geeft een overzicht van de verrijking dier bibliotheek in een jaar tijds. In een voorwoord vestigt de samensteller, de heer W. C. Muller, de aandacht op een aantal belangrijke boekwerken (waaronder vele grammatica's en woordenboeken) over de Philippijnen, welke door den heer Rouffaer tijdens zijn reizen door die eilanden, ten behoeve dier bibliotheek zijn bijeengebracht.

Ook aan andere vreemde koloniën is blijkbaar de noodige aandacht geschonken.

Weekblad voor Indië.

In No. 19 van het Weekblad voor Indië vervolgt Augusta de Wit hare beschouwing over Franz Junghuhn.

„De allernieuwste methode van critiek” betitelt voorts Jhr. de Kock een opstel, waarin hij den heer W. Kerremans van repliek dient, inzake de critiek van genoemden heer op het bekende artikel van Jhr. de Kock over Multatuli in de Tijdspiegel.

De bekentenis van den heer K., dat hij genoemd artikel critiseert zonder het gelezen te hebben, noemt Jhr. de K. ergerlijk tegenover de lezers.

Van de overige bijdragen in dit Nr. worde nog genoemd het slot van het geïllustreerde drieluik over „Het tienjarig jubileum van het Blindeninstituut te Bandoeng.”

Een werk van Mevr. J. Kloppenburg-Versteegh.

Bij G. C. T. van Dorp te Semarang (en Den Haag) is verschenen „Wenken en raadgevingen betreffende het gebruik van Indische planten, vruchten enz., door Mevr. J. Kloppenburg-Versteegh.

Aan het voorwoord is het volgende ontleend:

„Het gunstig onthaal, dat de drie uitgaven van mijn boek: „Indische planten en haar geneeskracht” bij het publiek gevonden heeft, heeft mij de overtuiging geschonken, dat de daaraan bestede moeite niet te vergeefs is geweest en dat er aan een dergelijk werk groote behoefte bestond. In een tijdvak van ternauwernood vier jaren zijn de drie achtereenvolgende oplagen geheel uitverkocht en is er nog voortdurend vraag naar het boek.”

In deze nieuwe uitgave heeft de schrijfster rekening gehouden met wenschen en verlangens van de talrijke gebruikers en vestigt zij de bijzondere aandacht op het nieuwe hoofdstuk over het gebruik van vruchten en groenten en op de indeeling, die van de vorige uitgaven belangrijk afwijkt.

Onzerzijds zij er aan herinnerd, dat het boek van Mevr. Kloppenburg-Versteegh indertijd als om strijd werd geprezen, o.a. was wijlen Dr. M. Greshoff, een terzake zeer bevoegde, er hoogelijk mede ingenomen. Ook deze uitgave zal dus, met haar gewijzigden titel, den weg wel vinden.

De indeeling is alphabetisch, terwijl een register achteraan de raadpleging der vele onderwerpen nog vergemakkelijkt. Ter kennismaking met den inhoud van het boek laten wij hieronder volgen hetgeen de schrijfster mededeelt over „Aardappelen.”

„Iedereen is het bekend, welk een rol de aardappel speelt in onze voeding. Als medicijn voor uitwendig gebruik, werkt de rauwe aardappelmoes verkoelend, lenigt en verzacht branderigheid der huid. Uitgelopen aardappelen, hier in Indië op vochtige plaatsen bewaard, moet men nooit gebruiken; verlamming der spieren en gewrichten, algeheele loomheid zou op den duur het gevolg er van zijn. Kookt de aardappelen goed af; stoomt de aardappelen niet.”

Over katoenkultuur in Indië.

Voor zoover ons bekend is bestaat geen eigenlijke handleiding voor de katoenteelt in Ned.-Indië, welke meer en meer in belangrijkheid toeneemt. In dit gemis nu wordt uitstekend voorzien door een drietal brochures over dit onderwerp, welke zijn verschenen naar aanleiding van het kort geleden gehouden congres met vezeltentoonstelling te Soerabaja en uitgegeven door het Nederl.-Indisch Landbouw-Syndicaat.

De titels dier bij Fuhri & Co. te Soerabaja verschenen geschriften luiden:

De kapokcultuur op Java, door G. F. J. Bleij;

De kapokhandel, door W. de Cocq Bruning; en

Kapokcultuur op Europeesche ondernemingen en van de Inlandsche bevolking, door Ch. Mac Gil-

lavry. Een vierde geschrift, samengesteld door dr. Th. Wurth, dat moet handelen over ziekten en plagen der kapok, kregen we tot nu toe niet in handen.

Het Recht in Ned.-Indië.

In Nos. 9 en 10 van deel 96 van het rechtskundig tijdschrift „Het Recht in Ned.-Indië”, houdt Mr. M. L. M. van der Linden een uitvoerig betoog over de wenschelijkheid van een kadaster voor het Inlandsche grondrecht. Deze — volgens den schr. hoognoodige maatregel — zou een vermeerdering van werk tengevolge hebben, hetgeen aan de landraadgriffiers, als bewaarders van het kadaster, zou kunnen worden opgedragen. De uitgaven van een en ander stelt hij op f 300.000 's jaars, welk bedrag gevonden kan worden door het heffen van rechten op den overgang van 't grondrecht en het bezwaren daarvan.

De Indische Mercur.

Inhoud van No. 39: De suikerhandel van Amsterdam van 1813 tot 1894, door J. J. Reese, besproken door H. C. Prinsen Geerligts. — De aanleg der lijn Cheribon—Kroja. — Overeenkomst van de Regeering met de Kon. Paketvaart-Maatschappij, tot subsidieering der Java-Australië-lijn. — Kultuurberichten. (Periodieke staat van de maalresultaten van de Java-suikerfabrieken. — Het secretariaat van het Ned.-Indisch Landbouwsyndicaat. — De persspeculaties te Batavia. — De Oostenrijksche tabaksregie en de Sumatra-tabak. Enz.) — Kleine mededeelingen. (De eerste tentoonstelling voor Europeesche nijverheid te Soerabaja. — Parelvisserij in Australië. Enz.) — Financiële berichten en verslagen, zoomede de overige wekelijksche rubrieken.

De heer J. J. Meyer over desahoofden op Java.

Van 11-16 October 1909 is te Parijs een congres gehouden, waaraan door den heer J. J. Meijer, oud-assistent-resident, als enige Nederlander werd deelgenomen. Uit het onlangs verschenen, zeer omvangrijke, verslag van dat „Congrès des anciennes colonies” blijkt, dat de heer M. ook deel heeft genomen aan de werkzaamheden. In een artikel, „L'administration des communes à Java” (blz. 246 en volgende), geeft hij een uiteenzetting o.a. van de positie, verplichtingen en rechten van de desahoofden op Java.

School tot opleiding van Inl. artsen.

Van het door den heer H. F. Roll, directeur der school tot opleiding van inlandsche artsen te Weltevreden (thans hier te lande met verlof) samengestelde „Leerboek der gerechtelijke scheikunde” is het 2e deel verschenen. Het telt niet minder dan 452 blz. gr. 8o. druks en handelt over kindermoord, vergiftiging en onverwachte, niet-geweldadige dood.

Aanteekeningen op de begrooting van Nederlandsch-Indië voor 1912, uitgave van de Vereeniging Moederland en Koloniën.

Zeer vroeg is „Moederland en Koloniën” dit jaar gereed met zijn beschouwingen van verschillende medewerkers op de Koloniale begrooting. Zoo staat er nog even kans, dat zij zelfs nog invloed kunnen uitoefenen op het Voorloopig verslag, waarvoor de commissie dezer dagen bijeen is gekomen. Mogen de leden der Volksvertegenwoordiging overigens de aandacht aan deze aanteekeningen geven, die zij verdienen en ook gebruik maken van een andere gelegenheid, die hun geboden wordt om hun blik op de begrooting te verruimen, door de voor-

EVERSEN & Co.
Tasmanstraat 142-148.
Telefoon 1854. DEN HAAG.
STALHOUDERIJ.
Levering van maand-Équipages.

Magazijn van SPEELGOEDEREN NIEUWE BOUWDOOZEN
M. HAZEBROEK TEUNISSEN
Korte Poten 5, 's-Gravenhage
St. Nicolaas Indië.
Mechanische Speelgoederen.

VLEU PIA KUNSTSPEL-ORG
VERHUUR.
PIANO's van f5.—
VLEUGELS „ -8.—
REPARATIE. RU
Afd. Gebruikte
SPECIALE INRICHTING voor de
GOOSEN & SWAGERMAN
DEN HAAG - BOEKHORSTRAAT 149.
GELS. NO'S. PIANO'S. ELS.
p.m. off f50.— p.j. af „ -80.— „ „
STEMMEN. IL.
Instrumenten.
voor het GEREEDMAKEN TROPEN.

A. SCHRÖDER & Co.
GROENMARKT 25/26 's-GRAVENHAGE
Steeds voorhanden uitgebreide collectie
Viyella.
Specialiteit
Viyella Blouses
Prijs f 6.50,
worden ook voor denzelfden prijs OP MAAT gemaakt in ELK GEWENSCHT PLOOI-MODEL.

A. A. BOLT
CONFISEUR & PATISSIER
& HOFLEVERANCIER
BANKASTRAAT 4c, 4d, 4e, 4f
's-GRAVENHAGE
ECHTE INDISCHE SPEKKOEK
OOK VERKRIJGBAAR IN „BOEATAN”
HEULSTRAAT 19

dracht 10 dezer daarover te houden, door den resident A. J. N. Engelenberg in een vergadering van dezelfde vereeniging (zie aankondiging elders in dit blad).

De aantekeningen zijn door de medewerkers in hoofdzaak volgens twee methodes bewerkt, volgens de eene geeft de schrijver een artikel waarin hij die aanhangig gemaakte voorstellen bespreekt, waarover hij iets van belang heeft op te merken; volgens de andere worden de paragrafen, die nieuw zijn op deze begrooting, of waarvoor meer uitgetrokken wordt dan vóórdien, opgesomd, en daar eenig commentaar aan verbonden. De eerste manier van behandelen verhoogt zeer de aantrekkelijkheid van het lezen, de laatste herinnert wat te veel aan de wijze van afdoen van een dienststuk bij wijze van nota. Misschien kunnen de medewerkers, bij een volgende uitgave, van deze „aantekening op hunne aantekeningen” eenig voordeel trekken: naar het ons voorkomt, kan de omvang van den bundel daardoor minder en de aantrekkelijkheid ervan nog grooter worden.

De heer J. E. de Meyter heeft de algemeene opmerkingen en de afd. Gouv. bedrijven behandeld. Justitie is van de hand van Mr. A. van Gennep; Binnenl. bestuur op Java en Madoera van J. G. van Heijst, die het vooral heeft over de voorgenomen bestuursreorganisatie. De resident A. J. N. Engelenberg nam de buitenbezittingen voor zijn rekening en treft bij zijn beoordeeling van de regeeringsplannen voor het onderwys in de Minahassa vrijwel geheel samen met Mr. C. Th. van Deventer, die het Inlandsch onderwijs bespreekt. Voor het Europeesch onderwijs gaf Th. C. G. Valette; voor Eeredienst M. Joustra; voor Burgerl. openb. werken M. Ijpelaar; voor Oorlog H. A. Kooij; voor Marine J. W. Termijtelen, en voor Landbouw een outsider de aantekeningen.

Ten slotte nog eenige titels van geschriften van recenten datum:

Het bosch- en dienstreglement van 1897, zooals ze werden gewijzigd en aangevuld tot 1910 met Aanhangsel. Samengesteld door F. W. Sneyvangers (Semarang—Den Haag, G. C. T. van Dorp & Co.)

Handleiding voor den dienst der in- en uitvoerrechten in Nederl. Indië, met tariefwet, tariefordonnantie en ordonnantie op de heffing en verzekering van genoemde rechten (Batavia, Ruijgrok & Co.)

De „Landrente-belasting-werkzaamheden in 1910.” Door den wd. inspecteur voor de landelijke inkomsten en verplichte diensten N. M. C. Verweij Mejan. Met 9 bijlagen. (Batavia, Topographische Inrichting).

Leeszaal Laan van Meerdervoort 187.

Het Bat. Nieuwsblad t/m 6 Sept. '11.
De Locomotief t/m 5 idem.
Het Soer. Handelsblad t/m idem.
De Sumatrapost t/m idem.
Tjahaja Sumatra t/m idem.
De Indische Mercur No. 40.
Handelsberichten v/h. Dep. v. Landbouw.
Kort verslag 2e K. St.-G.
Weekblad voor Indië No. 0j
De Banier No. 35.

Leeszaal HEULSTRAAT 17. DEN HAAG.

Opgave van dagbladen en tijdschriften, ter lezing liggend in de leeszaal van het Hoofdbestuur van „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag, welke dagelijks, Zon- en feestdagen uitgezonderd, geopend is van 's morgens 9 uur tot 6 uur 's namiddags.

De Planter, Onze West, Sumatrapost, Sumatrabode, Javabode, Bataviaasch Nieuwsblad, De Padanger, De Sumatra Courant, De Surinamer Courant, Soerabajasch Handelsblad, Nieuwe Soer. Crt., Deli Courant, Preangerbode, Javasehe Courant, De Locomotief, Het Witte Kruis blad, De Nieuwe Vorstenlanden, De Hofstad, 20 diverse Maleische bladen en tijdschriften.

Verscheidene periodieken, waaronder:
Hou en trou, Vrede door recht, De stem van Indië, Tijdschrift voor economische geographie, Indologenblad, De Banier, Neerlandia, Jong-Indië, De Booschapper, Revue économique, Indische Gids, Weekblad voor den handeldrijvenden en industriëlen middenstand, Exportblad, Cultura, Deutsche Kolonial Zeitung, Sociaal Weekblad, Ned. Zendingbode, Maandbericht van het Ned. Zending-genootschap, Indisch Genootschap, Weekblad voor Indië met Dames Weekblad, Insulinde, Deutsche Wochenzeitung für Niederland und Belgien.
La Gazette de Hollande.
Nederl. Staatscourant.
En tal van andere brochures, jaarverslagen, enz.

MEDEDEELINGEN.

Van de Vereeniging „Moederland en Koloniën”:

VERGADERING op Dinsdag 10 October a.s., 's avonds kwart vóór acht, in het Zuid-Holl. Koffiehuis, zaal 4, Den Haag.
Onderwerp: De begrooting van Ned.-Indië voor 1912.

Inleider: de heer A. J. N. ENGELBERG, resident B.B. in Ned.-Indië, met verlof.

Namens het Bestuur,
G. NYPELS, Secr.

Den Haag, Will. de Zwijgerlaan 5.

Leden kunnen, ook op den avond zelf, niet-leden voor introductie opgeven. Geïntroduceerden mogen aan het debat deelnemen.

Van het Dag. Bestuur der Vereeniging:

Hoofdbestuursvergadering der Vereeniging Oost en West, te houden op Zaterdag den 28sten October 1911, des namiddags ten 2½ ure, in het lokaal der Vereeniging, Heulstraat 17 te 's-Gravenhage. (Ingevolge art. 7 al. 1 van het Huish. Reglement).

Punten van behandeling:

1. Opening.
  2. Notulen der vorige Hoofdbestuursvergadering. (Zie K. W. 13 Juli 1911, No. 28).
  3. Mededeelingen met betrekking tot:
    - a. het Informatiebureau;
    - b. de in Nederland studeerende jongelingschap uit Oost- en West-Indië;
    - c. de Regeeringssubsidie;
    - d. het Koloniaal Weekblad.
  4. Goedkeuring van:
    - a. het gewijzigde Reglement der Studiecommissie;
    - b. het Reglement der Studenten-afdeeling te Leiden.
  5. Hetgeen verder ter tafel zal worden gebracht.
- De Secretaris,
E. VAN ASSEN.

De maandelijksche samenkomst van het Dagelijksch Bestuur der Vereeniging en de Redactie-Commissie van Het Koloniaal Weekblad zal plaats hebben op Donderdag den 19den October 1911, 's avonds ten 8½ ure, Heulstraat 17, den Haag.

Alle belangstellenden zijn hartelijk welkom.

Naamlijst van nieuw toegetr. Leden.

	Contributie.
J. M. Andreas, Machin. Gouv. Marine N.-I.	A'dam f 2.—
L. Heijmans, Leeraar M. O. N.-I.,	„ „ 2.—
H. J. Theijs, Machin. Gouv. Marine N.-I.,	A'dam „ 2.—
J. H. Delgorge, Adj.-Inspect. Opium-Regie,	Deventer „ 2.—
J. F. van Mansfelt, 1e Luit. Inf. N.-I. L.,	's-Hage „ 2.—
E. J. v. Dijk, Onderw. 1e Kl. N.-I.,	„ „ 2.—
J. E. Weijzig, Griff. b/d Landr. m.v.,	„ „ 2.—
L. Th. Wolterbeek Muller, Contr. B.B.,	„ „ 2.—
C. A. Rogge, Kapt. Inf. O.-I. L.,	„ „ 3.—
E. J. Kroesen, Maj. Inf. O.-I. L.,	„ „ 5.—
H. van der Wielen, Journalist,	„ „ 2.50
P. H. Hondius v. Herwerden, Contr. B.B.,	's-Hage „ 2.50
H. J. Kijlstra,	„ „ 2.—
Ph. K. Steinmetz, Notaris N.-I.,	„ „ 2.50
H. C. van der Bos, Contr. B.B.,	„ „ 3.—
G. Bousquet, Opz. 2e kl. B.O.W.,	„ „ 2.50
H. F. Th. van der Heijden, Ambt. post. en	telegr. N.-I., 's-Hage „ 2.—
S. F. H. v. Raalten, Archit. B.O.W.,	„ „ 2.—
Dr. D. Bos, Lid der 2de Kamer, Dir. Ned.	Hyp. Bank, 's-Hage „ 3.—
P. H. Erkelens, O.-I. Ambt. m.v.,	„ „ 2.—
F. J. Eijzenburger,	„ „ 3.—
L. van Kesteren, Contr. B.B.,	„ „ 2.50
W. R. March, Contr. B.B.,	„ „ 2.—
H. Polak, O.-I. Ambt. m.v.,	„ „ 5.—
F. de Ridder, Civ. gezagv. Gouv.-Mar.,	„ „ 2.50
H. R. Sinia, O.-I. Ambt. m.v.,	„ „ 2.—
J. Jütte, Beh. Kol. Vaart W.-I.,	„ „ 2.—
P. C. Nelson, O.-I. Ambt. m.v.,	„ „ 3.—
Mevr. de Wed. C. C. H. Smit, geb. Groo-	tenhuis, 's-Hage „ 2.50
E. E. V. Brouwer,	Groningen „ 2.50
J. G. Albers, O.-I. Ambt. m.v., Nijmegen	„ „ 2.50
Dr. S. E. Boonsma, Mil. Apoth. O.-I. L.,	Katwijk aan Zee „ 5.—
J. A. Liems, Dir. plantage La Liberté,	Paramaribo „ 2.50
H. J. Duijvelaar,	Teteringen „ 2.—
G. A. N. Scheltema, Secret. Dep. v. Marine	N.-I., Utrecht „ 2.50
W. Grondijs, Onderwijzer N.-I.,	„ „ 2.—

Indisch Restaurant

□ Vereeniging OOST EN WEST. □
LAAN VAN MEERDERVOORT 187
□ TELEPHOON No. 2655. □

INDISCHE KOKKIE

□ PLAT DU JOUR f1.— □

DINERS van f1.50
UITZENDING van DINERS
- en allerlei SCHOTELS. -

P. B. VAN MOORSEL & Co.

KERKPLEIN 11-12 ————— TORENSTRAAT 5-6
NAAST HET HOOFDPOSTKANTOOR ————— DEN HAAG
TELEFOON N°. 2898

GOEDKOOPST ADRES VOOR HET GEHEEL OF GEDEELTELIJK INSTALLEEREN VAN WONINGEN

WISBRUN & LIFFMANN.

VEENSTRAAT 35-37. Tel. 2503. DEN HAAG.

Dames Modeartikelen.

Zijden stoffen, Fluweelen, Kantstoffen.
Alle soorten Garneeringen, enz.

Balartikelen.

Voor den Handel en Industrie.

Indien U nog niet is geabonneerd, gelieve dan uw bedrijf (voor het desbetreffend vakblad) en adres op te geven. Zonder twijfel zal U zich abonneren. Proefnr. wordt gratis gezonden.

Het Weekblad voor den Handeldrijvenden en Industrieelen Middenstand,

verschijnt in 4 verschillende éditie.

Amsterdam - Amstel 18.

N. LOEB, Noordeinde 109.

Kleding en Meubilerie op termijnbetaling.

20 gulden, per maand 2 Gld.
40 „ „ „ 4 „
60 „ „ „ 5 „

BOEATAN

HEULSTRAAT 19 : : DEN HAAG

MAGAZIJNEN

VAN

INDISCHE KUNSTNIJVERHEID.

Frans van Wijk en Zonen,

24 Vlamingsstraat,
: : DEN HAAG. : :

Huishoudelijke-, Keuken-, Badkamer-
Inrichtingen.

ADVERTENTIËN.

Haagsche Philatelisten-Vereeniging

OPGERICHT 17 APRIL 1897

Erkend bij Kon. Besl. van 20 April 1903, No. 58, Staatscourant No. 110

De Vereeniging stelt zich ten doel:

10. De bevordering der postzegelkunde in het algemeen;
20. Het verzamelen van postzegels en poststukken tusschen hare leden te bevorderen en te vergemakkelijken.

In het bijzonder tracht zij dit te doen door:

- a) het doen circuleeren van koopboekjes, samengesteld door hare leden;
- b) het uitgeven van een tijdschrift;
- c) het vormen van een bibliotheek;
- d) het doen circuleeren van tijdschriften;
- e) het houden van verlotingen;
- f) het houden van bijeenkomsten.

Alle verdere inlichtingen worden verstrekt door den Secretaris-Penningmeester

TH. H. KLINKHAMER - Joan Maetsuyckerstraat 28.

AUG. SAVELKOUL,
v/h. J. VAXELAIRE & CIE.,
BATAVIA, AMSTERDAM, SEMARANG,
SOERABAYA.

SPECIAAL ADRES voor

Indische Uitrustingen

EN

HEERENKLEEDING naar maat.

Voor inlichtingen of aanvragen
wende men zich alleen tot mijn firma
te Amsterdam, daar ik in Nederland
geen filialen of vertegenw. heb.

VACANT

VACANT.

N.V. ELECTRISCHE DRUKKERIJ
LUCTOR ET EMERGO

:: 's-GRAVENHAGE ::
AMALIA VAN SOLMSSTRAAT No. 2-4

ELEMENTEN DER PRACTISCHE ASTROLOGIE

DOOR

A. E. THIERENS

Dit werk van circa 13 vel druks zal bevatten hetgeen in cursus-vorm te Den Haag, Arnhem en Nijmegen (1910-1911) werd behandeld, en zal ook in den vervolge door den schrijver als leiddraad bij cursussen worden gebruikt.

Het tracht een schets te geven van de *logische grondslagen*, waarop de *practische astrologie* berust.

Het werk wordt uitsluitend gebonden in den handel gebracht.

Prijs . . . f 4.50

Uitvoerig prospectus wordt op aanvraag gaarne toegezonden

Van denzelfden schrijver verschenen in 1910:

Theosofie, de Theos. Vereeniging en	{ ing. f 0.25
de Theos. Beweging, 50 pag. 8° royaal	{ geb. „ 0.65
Drie Opstellen over Karaktervorming	{ ing. „ 0.50
en Opvoeding, 100 pag. 8° kl. med.	{ geb. „ 0.80

30% **Enorme Groote Uitverkoop** **30%**
op alle Artikelen, wegens afgeloopen Saison
korting. korting.

BIJZONDERE GELEGENHEID VOOR

St. Nicolaas-Geschenken voor Indië.

ENORME GROOTE KEUZE IN

Broches - Ringen - Oorknopjes - Daspelden - Medaillons - Colliers - Armbanden -

Hoedespelden - Heeren- en Dames-Kettingen - Manchetknoopen, etc. etc.

SPUISTRAAT 41^A
- DEN HAAG -

BIJOUTERIE PARISIENNE

SPUISTRAAT 41^A
- DEN HAAG -

Weekblad voor Indië,

onder Hoofdredactie van M. VAN GEUNS,
te SOERABAJA.

Prijs per 3 maanden f 2.50

Men kan zich abonneren bij den agent voor Nederland: Uitgevers Maatschappij „Het Gemeenschappelijk belang” NIEUWE MOLSTRAAT 20, DEN HAAG.

KRUL'S KONINKLIJKE FABRIEK
van uitsluitend prima kwaliteit Chocolade, Fijne Bonbons, enz. Hofleveranc.

KRUL'S CHOCOLAT SUISSE

Geheel volgens Zwitsersche methode bereid.

KRUL'S HAAGSCHE HOPJES

Waarborgen een uitmuntend van ouds bekend fabricaat.

Noordeinde 44 - DEN HAAG - Telefoonrs. 3165-3167.

Bekend adres van verzendingen naar **INDIË** voor het **SINT-NICOLAASFEST**, ook direct aan particulieren.

Maison Spéciale de Trousseaux et Layettes

Noordeinde 6 **BERNARD DRABBE** DEN HAAG
vis à vis Plaats Telefoon 2162.

Specialiteit Indische Uitrustingen

Dunne Lingerie's, Katoenen Damast Tafelgoed, Bedlakens, Sloopen en Goelings in gegarandeerde Indische Maten

BOEKJES MET VOLLEDIGE OPGAVE GRATIS

OPGAVE van Leden der Vereeniging „Oost en West”, die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaattlessen in Ind. talen.

W. B. REGENHARDT, Weimarstraat 309, 's-Gravenhage,	} Maleisch } Javaansch } gediplomeerd. } Soendasch } Atjesch.
A. H. J. G. WALBEEHM, Obrechtstraat 363, 's-Gravenhage,	

LEDEN, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Hage.

INSCHRIJVINGSBILJET.

Ondergeteekende wenscht in te schrijven

voor het hulp- of ondersteuningsfonds der Vereeniging „Oost en West”: f.....

NAAM:

WOONPLAATS:

Inzenden aan het Hoofdbureau van „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag.

INSCHRIJVINGSBILJET.

De Ondergeteekende wenscht Lid te worden van de Vereen. „OOST EN WEST” en zijne contributie te bepalen op

Handteekening:

Woonplaats:

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

a. Jaarverslag der Vereen. 1910, geldelijke verantwoording van het Hoofdbestuur over de jaren 1909 en 1910, enz.

Opgave van de Eereleden, de samenstelling der verschillende besturen en commissies.

Prijs: 1 exemplaar f 0.20 en f 0.03 frankeerkosten.

b. Een Boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn, door J. H. en H. B.

Prijs: 1 exemplaar f 0.10, 50 ex. f 2.80;

voor Departementen en Leden der Maatschappij tot Nut van het Algemeen f 2.20 per 50 ex., plus 25 cent frankeerkosten.

c. Onze Oost II: iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER.

Prijs: 1 exemplaar 5 cent, 50 ex. f 2.—;

voor Departementen en Leden der Maatschappij tot Nut van het Algemeen f 1.55 per 50 ex., plus 25 cent voor frankeerkosten.

** Bij de Firma MARTINUS NIJHOF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn verkrijgbaar gesteld:

a. Onze West:

I. De Kolonie Suriname, door REMAN IRÛS;

II. De Kolonie Curaçao, door M. VICTOR ZWIJSEN, Oud-Rector van het Colegio „Santo Tomás” te Curaçao.

Prijs per exemplaar f 0.25 en f 0.03 frankeerkosten.

b. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen; Werkkring en Vooruitzichten.

No. I. De Bestuursambtenaren in Nederlandsch-Indië.

Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. II. De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie.

Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. III. De Rechterlijke ambtenaar in Nederlandsch-Indië.

Prijs: f 0.15 per exemplaar en f 0.01 frankeerkosten.

No. IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië.

Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

Vereeniging OOST en WEST

Afdeling 's-GRAVENHAGE.

Aan het Bureau LAAN VAN MEERDERVOORT 187, zijn van 10-12 en van 2-4 uur inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken.

Men kan die inlichtingen ook per brief vragen aan den Secretaris der Commissie voor hulp aan werkzoekenden, den heer G. C. A. DE WITT, Reinkenstraat No. 56.

Juffrouw, oud 39 j., Prot., reeds 5 jaar in Indië geweest, wenscht weer als kinderjuffrouw met familie derwaarts te gaan.

Twee jonge dames voor vioollessen, ook aan eerstbeginnenden.

Eene dame voor het geven van lessen in de Engelsche taal.

Eene jonge dame voor het geven van lessen in teekenen en schilderen.

Eene dame voor het geven van lessen in de Fransche, Duitsche en Engelsche taal; hoofdaete middelbaar Engelsch en Lager Fransch en Duitsch.

Twee heeren voor het geven van lessen in Maleisch en Javaansch, waarvan één ook in Indisch Staatsrecht.

Eene Dame voor schrijf-, copiëer- of vertaalwerk uit het Fransch-Duitsch of Maleisch.

Twee Dames voor het geven van lessen aan spraakgebrekkigen.

Eene Dame voor administratieve werkzaamheden.

Drie geg. O.-I. militairen voor oppasser of magazijnknecht.

En heer, oud-onderwijzer Kweekschool voor Inl. onderwijzers, voor het geven van lessen in de Maleische taal.

Onmiddellijk beschikbaar voor de reis naar Indië, een mannel. inl. bediende, zeer betrouw. (reeds 10 jaar in dienst) en zeer geschikt bij kleine kinderen.

Eene jonge dame voor Gouvernante naar Indië; heeft L. en H. acte en acte Fransch.

Eene dame voor hygiënische ademgymnastiek.

Onmiddellijk beschikbaar twee Zeebaboes voor de reis naar Indië.

Eene Dame voor zanglessen.

Een juffrouw, oud 33 j., P. G., wenscht als kinderjuffrouw naar Indië te gaan, was reeds 3 jaar te Batavia als zoodanig werkzaam; spreekt Maleisch.

Twee bekwamelinnennaaiers, waarvan een uit naaien gaat van 9-5 uur.

Zes dames en één heer voor pianolessen.

Eene jonge dame (diploma muziek, piano en zang), wenscht met eene familie naar Indie voor les geven aan kinderen en behulpzaam in het huishouden.

Indische dienstboden kunnen zich aangeven in LAAN v. MEERDERVOORT 187 voor eene verandering van dienst, of een dienst bij een naar Indië terugkeerende familie; hetzij schriftelijk of mondeling; Voor eene voorloopige opname tot het tijdstip van weder in dienst treden bestaat geen gelegenheid. Leden van O. en W., geen direct belanghebbenden, worden verzocht zoo noodig hunne hulp hierin te willen verlenen.

Eene jonge dame, bekend met moderne talen, voor machineschrijven en stenographie.